శ్రీ మ ద్భ గ వ ద్గీ త

అనువాదకులు :

శ్రీ నిర్వికల్పానందస్వాములవారు

ఇది మూలశ్లోకములు, ప్రతిపదార్థము, ధారాళమగు అనువాదము, శ్రీధరీయ, టీకాసారము, విశేషాంశములు, సానువాదగీతాపాఠక్రమము, ధ్యానమాహాత్మ్యములు సముఖావాత్మకములగు ఉపనిషద్వాక్యసూచిక, వేదాంతసూత్రసూచిక, గీతాశ్లోకసూచిక, శబ్దానుక్రమణిక:—ఇన్నిటిలో విరాజిల్లుచున్నది.

భక్తులకు సాధకులకు మాత్రమేకాక కళాశాల విద్యార్థులకు సైతము ఉపయుక్త మయిన దివ్యగ్రంథము.

పుటలు : 58+440 (అందమయిన అష్టమ ముద్రణము) వెల : రూ 9-00

'మా దివ్యవాణి' గ్రంథమాల

నేడే కొనండి ! పదే పదే చదవండి !!

దివ్యావతారమూర్తుల విశ్వోపజీవ్యములైన అమృత మధుర సూక్తులు సర్వ సుగ్రహము హృదయ సన్నిహితమునైన తేట తెనుగున వీనిలో అందజేయబడ్డాయి. ఇందులో ఒక్కొక్కటి నిరుత్సాహులకు ఉత్సాహప్రదం, అశాంతిసంక్షుభితులకు శాంతిదాయకం, సంశయాందోళితులకు సంశయాపనోదకం, జిజ్ఞాసువులకు పరమార్థజ్ఞాన సమర్పకం, అందఱికీ శిక్షకం, సంస్కారకం, నిర్వృత్త్యాపాదకం. మువ్వన్నెల మేలి జాకెట్టులో పాకెట్టుసైజులో చక్కని తయారింపు—

శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ	0-80	శ్రీ కృష్ణవాణి	0-80
శ్రీ శారదాసూక్తి నవనీతము	0-80	బుద్ధ ఉవాచ	0-80
శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము	0-80	క్రైస్తు సూక్తిమాల	0-80

మహమ్మదు సూక్తిమంజరి 0-80

ఇట్లు వ్రాయుడు :

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణ మఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 600004.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౩౨ ౧౯౭౫ - సెప్టెంబరు : రాక్షస - భాద్రపదము సంచిక ౩

విషయసూచిక

హిందూమతము

అనువాదకులు :

కీ. శే. కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు హిందూమతస్వరూపమును పాశ్చాత్యఖండవాసులకు బోధించి, దానికి లోకసన్మానమును, వ్యాప్తిని కలిగించిన దివ్యవాక్కులిందు సులభసుందర మగుభాషలో వివరింపబడియున్నవి.

(168+18) పుటలు వెల : రూ. 4-00

కర్మయోగము

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వాములవారు

ఇందు శ్రీ స్వాములవారు కర్మయోగతత్త్వమును అరటిపండొలిచినట్లు విశదీకరించియున్నారు. కర్మమెటుల మోక్షసాధనమో స్పష్టీకరించియున్నారు.

(146+8) పుటలు (అష్టమ ముద్రణము) వెల : రూ. 4-00

ఇట్లు వ్రాయుడు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-600004

'అఖిలవిభు శరణొందుము, యీ క్షణంబ యతనికృప నీదు ననుభూతి కందు వత్స'

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౩౨ } ౧౯౭౫ - సెప్టెంబరు :: రాక్షస - భాద్రపదము { సంచిక ౩

ఓం నమో భగవతే శ్రీరామకృష్ణాయ !

ప్రార్థన

శ్రీ రా మ కృ ష్ణ క ర్ణా మృ త ము

ఏకత్ర వీర్యమితరత్ర యశః పరత్ర జ్ఞానం విరక్తిరపరత్ర కుతశ్చన శ్రీః
ఐశ్వర్యమన్యత్ర ఇమే న మిథో మిలన్తి కుత్రాపి చేహ తు భగాస్సకలా మిలన్తి.

భగవంతుని శౌర్య మొకరియందు ప్రకటిత మగును. కీర్తి మఱొకరియందు వికసించును. జ్ఞానము ఇంకొకరియందు ప్రకాశించును. వైరాగ్యము మఱొకరియందు తేజరిల్లును. సౌందర్యము వేఱొకరియం దలరారును. ఐశ్వర్యము ఇంకొకరియందు రాజిల్లును. ఎన్నడును భగవదైశ్వర్యము లాఱును ఒకచోట నుండుట నెఱుగము. కాని శ్రీరామకృష్ణునియం దన్నియు అన్యోన్యముగ మెలగుచున్నవి కదా!

హే రామకృష్ణ మధురం తవ సచ్చరిత్రం త్వత్పుణ్యనామ మధురం మధురం త్వదంగమ్
సంభాషణం చ మధురం మధురం చ గానం తత్కిం ను యన్న మధురం భవతిత్వదీయమ్.

శ్రీరామకృష్ణా! నీ దివ్యచరిత్రము మధురము. నీ పావననామము మధురము. నీ రూపమును మధురమే. నీ సంభాషణము గానముకూడ మధురములే. రామకృష్ణా! నీ దగున దేది మధురము కాదు!

శ్రీ గురు సూక్తిసుధ

స్వయంకృతమైన ప్రశ్న: పుత్రుని మరణము వలె దహించివేయు బాధ ప్రపంచమున నింకేమి గలదు?

శ్రీరామకృష్ణులు: ఈ శరీరమునుండియే పుత్రుడు జన్మించును కదా! కనుక ఈ శరీరముతో అతని సంబంధము ఈ శరీర మున్నంత వఱకు నుండును. అక్షయుడు చనిపోయినాడు. ఆ సమయమున నా కేమియు ననిపింపలేదు. నే నచ్చట నిలుచుండి మానవు డెట్లు చనిపోవునో చూచుచుంటిని. ఒక ఒరలో కత్తి యున్నట్లే ఒరనుండి కత్తిని తీసినట్లే చూచితిని. కత్తి కేమియు కాలేదు. అది ఎట్లుండెనో అట్లే యుండెను. ఒరమాత్రము అచ్చట పడియుండెను. దానిని చూచుటతో నాకు ఎంతయో సంతోషము కలిగెను. నేను నవ్వితిని పాడితిని నాట్యము చేసితిని. వారు శరీరమును దహించి తిరిగి వచ్చిరి. మరుసటిదినమున నే నచ్చట నిలుచుండి యుంటిని (కాళీ దేవాలయపు టావరణముదగ్గర, గదికి తూర్పున నున్న వరండాను చూపిరి.) నా కేమనిపించెనో తెలియునా! తడిగుడ్డ పిండబడినట్లు నా గుండె పిండబడుచున్న దనిపించెను. అక్షయునకై నా హృదయ మంత పరితపించుచుండెను. నే నిట్లనుకొంటిని, "అమ్మా దీనికి (తన శరీరమునకు) ఇది ధరించు వస్త్రముతోనైనను సంబంధము లేదు, ఇక మేనల్లునితోడి సంబంధ మెంతటిది. ఇక్కడనే (తనకే) ఇట్లుండగా ఇక సంసారులకీ బాధ ఎంత హృదయవిదారకముగ నుండును! నీ వది చూపుచున్నావు, అవునా!"

కాని మీకు తెలియునా! భగవంతుని యందు శరణుబొందువారు ఈదుస్సహాశోకము వలన గూడ పూర్తిగా మునిగిపోవరు. కొన్ని పర్యాయములు కొట్టుకొనిన పిదప మరల స్వాస్థ్యమును పొందుదురు. తక్కువ సామర్థ్యముగలవారు చిట్టి పడవలవలె వశము తప్పిపోదురు, స్వాస్థ్యమును కోల్పోవుదురు, పూర్తిగా మునిగిపోవుదురు. స్టీమరులు గంగపై పోవునపుడు చేపలుపట్టు పడవల అవసను మీరు గమనింపలేదా? వాని పని యైపోయిన దనిపించును. కొన్ని పూర్తిగ తిరుగబడిపోవును. టన్నుల బరువుగల పెద్ద నావలు కొన్నిసార్లు ఊగిపోయి మరల చక్కబడును. కాని ఒకటియో రెండో ఊపుల నన్నియు అనుభవించును.

ఈ ప్రపంచమునందు వీరందఱి సంబంధము (పుత్రుడు తండ్రి మొ॥) నిలుచున దెంత తక్కువ కాలము. ఆనందమును కోరుచు మానవుడు ప్రపంచమున ప్రవేశించును. పెండ్లి చేసికొనును, పుత్రవంతుడగును. కుమారుడు పెద్దవాడగును. అతడు కుమారునకు పెండ్లి చేయును. ఇట్లు సంతోషముగ కొన్ని దినములు గడచును. తరువాత ఒకరికి జబ్బు చేయును. మఱియొకరు చనిపోవుదురు. ఇక ఆ మానవుడు చింతలతోను ఆందోళనతోను సతమత మైపోవును. ఎంత మిక్కటముగ ఆశాభంగమో అంత పెద్దగ నాక్రోశము! మిఠాయివాని పొయ్యిలో పచ్చికట్టెలు ఎట్లుండునో గమనింపలేదా! మొదట అది చక్కగా మండును. తరువాత అది మండుచుండగా దాని వెనుకవైపున రసము ఊరును. అది నురుగై బుడగలగుచు పేలుచు అనేకములైన బుసబుస శబ్దములు చేయును. సరిగా అట్లే.

స్వయంకృతమైన ప్రశ్న: మిథ్యను త్యజింప ప్రయత్నింపనిచో దీనిని (బ్రహ్మము సత్యము జగత్తు మిథ్య అని) విని అర్థము చేసికొనిన మాత్రమున నేమి లాభము?

శ్రీరామకృష్ణులు : అది ప్రాపంచికుల జ్ఞానము వంటిది. ఇట్టి జ్ఞానముద్వారా సత్యము నందుకొనజాలరు. దృఢవిశ్వాసము ఆవశ్యకము. వైరాగ్యము విధాయకము. అప్పుడు మాత్రమే మానవుడు కృతకృత్యుడగును. అట్లు కానిచో నీవు "ముల్లు తీవు గ్రుచ్చుకొనుట లేదు" అని వల్లించినను, నీవు ముండ్లను తాకిన తత్‌క్షణమే అవి గ్రుచ్చుకొని బాధతో అరతువు. "ప్రపంచము లేదు. అది మిథ్య ఉండునది బ్రహ్మము మాత్రమే" మొదలైన మాటలు చెప్పుదువు. కాని ప్రాపంచిక విషయములు ధ్వనులు రుచులు మొదలైనవి నీ ఎదుటకు రాగనే వానిని సత్యమని భావించి అందు చిక్కుకొని పోవుదువు. ఒకప్పుడు పంచవటి కొక మహాత్ముడు వచ్చెను. జనులతో అతడు నిరంతరము వేదాంతము మాటలాడెడి వాడు. ఒకనాడు నేను అతడొక స్త్రీతో అక్రమసంబంధము పెట్టుకొనె నని వింటిని. నేను కాలకృత్యములకై ఆ దిక్కునకు పోయి అత డచ్చట కూర్చుండి యుండుట చూచితిని. "నీవు వేదాంతమును గూర్చి అంత మాటలాడుదువు. మరి నీగురించి ఈ వదంతి యేమి?" అని నే నంటిని. "దానివలన నేమి? అందేమియు ప్రమాదము లేదని నీకు స్పష్టము చేయగలను. ప్రపంచము భూతకాలమునను వర్తమానమునందును భవిష్యత్తులోను అసత్యమైనప్పుడు అదిమాత్రమే సత్యమగునా? అది కూడ అసత్యమే." అని యతడు బదులాడెను. ఇది విని నాకు చిత్రమైనది. "నీ వేదాంతము మండిపోను" అని యంటిని. ప్రాపంచికులు వేదాంతమును గూర్చి ఈ రకమైన జ్ఞానమును కలిగియుందురు. ఆ జ్ఞానము జ్ఞానమే కాదు.

కొందఱు శిష్యు లడిగిన ప్రశ్న: అయ్యా, మీరు చదువను వ్రాయను కూడ నేర్వక పోయినను, వీని నన్నింటిని (వేదములు వేదాంతములు యోగశాస్త్రములు మొ॥) ఎచ్చట నుండి నేర్చితిరి?

శ్రీరామకృష్ణులు : ఆఁ, నేను స్వయముగా చదువని మాట నిజమే కాని నేను చాల విని యుంటిని. అది యంతయు నేను జ్ఞప్తియందుంచుకొంటిని. వేదములు వేదాంతము దర్శనములు పురాణములు అన్నియు మంచి ప్రసిద్ధులైన పండితులవద్ద వింటిని. వానిని విని వాని సారమును తెలిసికొంటిని. వాని నన్నింటిని దారముతో మాలగా గ్రుచ్చి మెడలో వేసికొని దానిని అమ్మ చరణాబ్జముల కడ సర్పించి ఇట్లంటిని. "ఇవిగో నీ వేదశాస్త్రములు పురాణాదులు. నాకు నిష్కళంకమైన భక్తిని మాత్ర మిమ్ము."

స్వయంకృతమైన ప్రశ్న : ధ్యానసమయమున మాత్రమే ఇష్టదేవతను తలచుకొనవలెనా? ఇతర సమయములందు అతనిని మరచి పోవలయునా?

శ్రీరామకృష్ణులు : నీ మనస్సునం దొకభాగము నెప్పుడును అతనిపై లగ్నము చేసి యుంచవలెను. దుర్గాపూజ సమయమున దీపమును వెలిగింపవలెనని గమనించి యుందువు. ఆ దీపము దేవి సమీపమున వెలుగుచునే యుండునట్లు చూడవలెను. దానిని కొండెక్కనీయరాదు. అది కొండెక్కినచో ఇంటి యజమానికి అమంగళమును సూచించును. అట్లే ఒకసారి ఇష్టదేవతను పిలిచికొనివచ్చి హృదయపద్మమున కూర్చుండబెట్టిన పిదప ఆయనను గూర్చిన ధ్యానమను దీపము ఎల్లప్పుడును వెలుగుచుండునటుల చూడవలెను. ప్రాపంచిక విధులను నిర్వర్తించునపుడు అప్పుడప్పుడు ఆ ధ్యానదీపము వెలుగుచున్నదో లేదో గమనించుచుండవలెను.

పారమార్థిక సాధకులకు సూచనలు

శ్రీ యతీశ్వరానందస్వామి

భగవంతుని సర్వవ్యాపకత్వమును గుర్తించుట

దైవము ప్రతిచోటను గలడు. ప్రతివస్తువు నందును గలడు. కాని మనము విచక్షణచేసి తదనుగుణముగ ప్రవర్తించుటను నేర్చుకొనవలెను. మనమింకను జాగరితులము చైతన్యవంతులము కావలెను. మన మింకను ఆలోచనాపరులమై మంచిదైనను చెడ్డదైనను ఇంద్రియ ప్రేరణములపై సహజ ప్రవృత్తులపై ఆధారపడి ప్రవర్తించుటను తగ్గించుకొనవలెను. ఈ విషయమై మనమెంతయో అజాగ్రత్తగ నుందుము. యథేష్టముగ నుందుము. అందువలన వ్యతిరేకమార్గమున బడి తుదిలేని ఆపదలను కొనితెచ్చుకొందుము.

ఏకత్వమను ఈ భావనను చక్కగ నిర్దుష్టముగ గుర్తింపవలెను. ప్రస్తుత సమయమున దానిని ఇష్టాయిష్టముగ గుర్తింతుము. సరిగా చెప్పినచో, నిజమగు నిస్సంగమును నిర్మమత్వమును సంపాదింపనిచో ఈ ఏకత్వమును హృదయపూర్వకముగ గుర్తింపలేము. తదనుగుణముగ జీవింపలేము. అవిభక్తమగు ఏకత్వము సర్వత్ర కలదని మనకు దృఢనమ్మకము కలిగినచో ప్రత్యేకముగ ఎవరిపైనను గాఢమగు శారీరకమైన ప్రేమగాని ద్వేషముగాని చూపలేము. కాగా వానికి పూర్వరంగమగు దివ్యత్వమును మాత్రమే చూతుము. ఇట్లనుటకు అర్థము మందబుద్ధులవలె ప్రవర్తింపవలెనని కాదు. పులి ఏకత్వముయొక్క వ్యక్తీకరణమేయైనను పులిని పులిగనే ఎఱుగవలెను. అంతియగాని పోయి దాని ఎదుటవంగి నమస్కరింపరాదు. ఈ ఐక్యసూత్రము స్త్రీ పురుషుల యందు సమముగ కలదని గుర్తింపవలెను. కాని ఈ గుర్తింపు, మనము ఈ వ్యవహారరంగమున నున్నంతకాలమును విచక్షణ చేసికొనుచు జాగ్రత్తగ నుండుట కడ్డుపడరాదు. ప్రాపంచికుడై అవినీతిమార్గమున పతితుడై చరించు మానవునిలోకూడ ఈ ఏకత్వమే కలదని గుర్తింపవలెను. కాని అతనివద్దకు పోయి ఆప్తసంభాషణలు చేయరాదు. ఇది మిక్కిలి ముఖ్యము. ఈ నియమము ననుసరించి వర్తింపనిచో ఒకనాడు తప్పటడుగువేసి ఘోరమగు ఆపదల పాలగుదుము. ఈ విషయమున సాధకునకు మితిమీరిన జాగ్రత యనునది లేదు. మనము ఈ అవిభక్తమైన ఏకత్వమును అందటియందును గుర్తింపగలిగినంత మేరకు మన ద్వేషములు మానుష 'ప్రేమ'లు మన లంపటత్వము తగ్గిపోయి మనపై అవి వాని యాజమాన్యమును ప్రభావమును కోల్పోవును. సాధకు డెచ్చటనైనను ప్రాపంచికులతోను స్త్రీలతోను విచక్షణలేక మెలగ గోరినచో అతనియందు ఏదియో గాఢమగు లోపమున్నట్లే. సాధకురాండ్ర విషయమును ఇట్లే. విషయసుఖములపట్లను వాని భోగము పట్లను అతనికి గల కోర్కులు వాని తీవ్రతను కోల్పోవలేదు. ఏమాత్రపు పారిశుద్ధ్యమును సాధింపబడలేదు. కనుక పారమార్థిక పురోగమనము సాక్షాత్కారము అను ప్రశ్నయే ఉదయింపదు.

సాధారణముగ మనకుగల రాగము మన విచక్షణాబుద్ధిని కప్పివేయును. మనము రూపముకంటెను అహంభావముకంటెను ఇంద్రియ విషయములకంటెను ఆత్మకు ప్రాధాన్య మీయవలెను. ఏలన ఈ 'అహం' భావముల ప్రాధాన్యము, ఇంద్రియ విషయ

ములయందలి సకత మనబుద్ధి నావరించి యున్నంతకాలమును మనము నిజముగ ఈ అవిభక్తమైన ఏకత్వమునుగూర్చి చింతింపనే లేము. అందువలననే మనము చేసిన పొరపాటులనే మరల మరల చేయుచుందుము. కనుక సాధకులందఱును సాధ్యమైనంత విరాగమును అభ్యసింపవలెను. విరాగము లేక ఏమియూ సాధింపలేము.

"నన్ను ప్రేమించుటకుమించి తలిదండ్రులను ప్రేమించువాడు నన్ను పొందనర్హుడు కా"డని క్రీస్తు చెప్పెను. ఇది ముమ్మాటికిని సత్యమే. ఇంతియగాక దేవునికంటె యధికముగ తనను ప్రేమింపనిచ్చువాడుకూడ దైవమును పొందుట కర్హుడు కాడు. ఒకడు భగవంతునిచే నాకర్షింపబడుటకు బదులు తనచేత ఆకర్షింపబడుటకు సమ్మతించు మానవుడు భగవంతునిపొందుట కర్హుడు కాడు. అట్టివాడు భగవంతుని పొందజాలడు. తగినంత తూష్ణీంభావమును ప్రదర్శింపక ఇంకొకడు మననట్లు ప్రేమింపజేసినచో మనము భగవంతుని పొందుట కర్హులము కాము. కనుక ఇందున కూడ మనము అతిజాగ్రతతో మెలకువతో నుండవలెను. మనలను ప్రసుతించినచో మనకు చాల సంతోషమే. ఇతరుల కాకర్షణీయులముగ నుండగోరుట నిజమే. సంతోష కారణులముగ ఇతరులచే ప్రేమింపబడుట కిష్టపడుదుమనుట సత్యమే. కాని మనము ఎంత ఆలోచన లేనివారము ఆవేశపరుల మనగా, పారమార్థికదృష్ట్యా మనకు ఇతరులకు కూడ కష్టములు కల్గించి మన పురోగతిని అభ్యంతర పెట్టుచున్నామని ఎంతమాత్రమును తెలియజాలకున్నాము. మనము గంభీరముగ జాగరూకతతో నుండవలెను. విచారమార్గమున మనల నెవ్వరును దరిజేర సాహసింపకుండునట్టి పద్ధతి నవలంబింపవలెను. క్లుప్తముగ మనము ఇనుమిక్కిలి విచక్షణ జ్ఞానమును సంపాదింప ప్రయత్నింపవలెను.

విరాగమునకు విధినిషేధములు రెండును గలవు. సాధ్యమైనంతవఱకు ఇతరులనుండి విరక్తులమై భగవంతునియందు అనురక్తులమగుటకు ప్రయత్నింపవలెను. ఇందువలన తరువాత తరువాత ఇతరులతోడి సంపర్కమంతయు భగవంతునిద్వారా మాత్రమేగాని నేరుగా ఏర్పడదు. భగవదర్పితమైన మానవప్రేమ క్రమముగ పరిణతి చెందవచ్చును కాని అట్లు భగవదర్పితము కానిచో మనమెంత కాదనుకొనినను అది పతనమై దుఃఖదాయకమగును. ఇతరులతోడి మన సంబంధములన్నియు, అవి ప్రత్యక్షసంబంధములైనచో, శరీరముతోడనే జనించును. శరీరముద్వారామాత్రమే ఇతరులతో సంబంధించును. మనకు శాంతిని నిజమగు ఆనందమును సాధింపగలుగునది ఏదియు అందుండదు.

ఇంతగా బాధపడుచుండియు జనులకు ప్రబోధము కలుగక వారి మిథ్యాభూతములగు తాదాత్మ్యములనే వారు అంటిపెట్టుకొనియుండుట చాల వింతైనవిషయముగదా. సర్వసాధారణముగ మనము గమ్యమును మఱచిపోయి సాధనములనే గమ్యములుగ భ్రమపడుచుందుము. కామక్రోధములచే ఈ ప్రపంచమంతయు బద్ధమైయున్నది. కాని ఈ రెంటిపట్లను మనమొక నూతన దృక్పథము నేర్పరచుకొనవలయును. ధనమునే మనము జీవన పరమార్థముగ భావింతుము. అందువలన కష్టముల పాలగుదుము. ఒక పురుషుని ప్రేమనో స్త్రీ ప్రేమనో జీవితమునకు చరమ గమ్యముగ భావింతుము. జీవితమును దుఃఖ భాజనముగ చేసికొందుము. నిజమునకు మనము

చేయవలసినదేమన అంతర్ముఖులమై మన జీవిత గమ్యమేమి యని విచారించి దానిని సాధింప ప్రయత్నించుటయే.

సాధారణముగ మన శరీరము ఇంద్రియములు ఉద్వేగములతో మనకెంత తాదాత్మ్య మనగా భగవంతుని గణింపనే గణింపక దులిపి వేసికొందుము. భగవంతునిగూర్చిన సంశయ మెచ్చటనున్నదో అచ్చటనంతయు శరీరము-ఇంద్రియ విషయములపట్ల మితిమీరిన సక్తత యుండును, అందువలన భగవంతుడు బహిష్కరింపబడుచున్నాడు. మానవుడు ఇంద్రియ సుఖ వాంఛలచేతను కూడబెట్టవలెనను కోరికల చేతను అహంకారదర్పములచేతను నిండి యున్నంతకాలమును అతని జీవితమున భగవంతునకు స్థానములేదు. మన ఈ పాశవికబుద్ధి జ్ఞానమును భగవంతుని త్రోసివేయును. ఈ వాంఛలనుండియు ఉద్వేగములనుండియు మనస్సు సంపూర్ణముగ విడివడగలిగినచో మానవుడు తత్క్షణమే భగవత్సాక్షాత్కారము నందును. కనుక మనము భగవత్సాక్షాత్కారమునందనిచో, సత్యము మనఎదుట కనీసము మినుక్కుమనకపోయినచో, దానికేమి కారణ మని ప్రత్యేకముగ నడుగనక్కఱలేదు, మన మనస్సునందును అంతరాళమునందును కోర్కెలు బలవత్తరములై యున్నవనియు మనము ముందు ఈ అభ్యంతరములను వదలించుకొనవలెననియు ఎఱుగవలెను. వానిని మనము ఉండనిచ్చినంతకాలమును మనకు సాక్షాత్కారమను ప్రశ్న ఉత్పన్నముకూడ కాదు.

మనపై మన ప్రవృత్తుల యధికారమును భగ్నము చేయవలెను. ఈ ప్రవృత్తులు జనించిన క్షణమే మనలను మనము విశాలముగ చేసికొనవలెను. అప్పుడు ఈ ప్రవృత్తులు అలలు సముద్రమునవలె మాయమగును. తన చైతన్యమును విస్తృతముచేసికొనుట ఎట్లో తెలిసిన మానవుడు, ఉన్నతతరమగు మన స్థితిని అందుకొనుట ఎట్లో తెలిసిన మానవుడు, తన మనస్సున జనించునట్టి ఇట్టి ప్రవృత్తులచేత విచలితుడు కాడు. మనఃప్రవృత్తుల నతిక్రమించుటకు ఒక అత్యుత్తమ విధమేమన నిరంతరము మనయందేయుండు ఆ అనంత సాన్నిధ్యముతో దివ్యచైతన్యముతో అనుసంధానమును సాధించుట. మనఃప్రవృత్తుల నతిక్రమించుట ఎట్లో తెలియకనే, మన ఉద్వేగములను నిగ్రహించి సంయమమును సాధించుట ఎట్లో తెలియకనే, వైరాగ్యమును అనుద్విగ్నతను అభ్యసింపకనే, బాహ్యాంతశ్శుద్ధిని సాధింప ప్రయత్నింపకనే, ఎవరికిగాని పారమార్థిక జీవనము సాధ్యముకాదు. దానిని సాధించుటకు మనము ఇంకను ఆలోచనాపరులము విచక్షణాశీలురము కావలెను.

మన మాటలకును చేతలకును చాలినంత సమన్వయములేదు. వేదాంతసాధకునియందు ఎట్టి అస్పష్టతయు నుండరాదు. అస్పష్టతకు అనిశ్చితబుద్ధికి పారమార్థికజీవనమున స్థానమే లేదు. ప్రతియొక్కటియు విస్పష్టముగ నుండవలెను. మనకు నిశ్చితములైనవి అర్థములైనవి అగు ఆలోచన లుండవలెను. నిశ్చితములు అర్థములు అగు భావనలు అనుభూతులు ఉండవలెను. నిశ్చితములు అర్థములు అగు చేతలుండవలెను. అప్పుడుమాత్రమే దివ్యమగు గమ్యమునకు పురోగమించి దానిని సాధింపగలము.

ధర్మవిచారము

హరిహరదాసు

ధర్మమన నెన్నియో అర్థములు వచ్చును. ధర్మమన న్యాయమని యొక అర్థము. ఇద్దరు తగవులాడినచో ధర్మము నీవు చెప్పుమని మఱి యొకని వద్దకు పోవుదురు. స్వభావ మని మఱి యొక అర్థము. కాల్చుట అగ్నిధర్మము. కాంతి నిచ్చుట వెలుగుధర్మము. విధి యని మఱి యొక అర్థము. తల్లిదండ్రులను గౌరవించుట పుత్రధర్మము. ఇట్లనేకవిధములుగ ధర్మమున కర్థము చెప్పబడినందున ప్రస్తుతము ధర్మమునకు మనము ఒక వస్తువునందు గల విశిష్ట గుణమును నర్థము స్వీకరింతము. కాల్చుట మాత్రమే కల గుణము. అట్లే ప్రవహించుట ద్రవములకు మాత్రమే కల గుణము. ఇక మానవులకు విశిష్టమైన గుణమేది? మానవుడు మాత్రమే మానవాతీతుడు అనగా దివ్యుడు కాగోరుచున్నాడు. ఇట్లు దివ్యత్వము సాధింపవలె నను కోరిక సాధించు శక్తి మానవునియందు మాత్రమే కలవు. కనుక దివ్యత్వమును తనయం దభివ్యక్తము చేసికొనుటయే మానవధర్మము.

విశిష్టగుణ మనినచో అది ఆ జాతిలోని అన్నింటియందును ఉండవలెను కదా. అందఱు మానవులును దివ్యత్వము నభివ్యక్తము చేయ గోరుదురా? అనినచో కోరుదు రనియే చెప్పవలెను! కాల్చుట నిప్పు ధర్మమే యైనను నివురుగప్పిన నిప్పు చిదుగులనైన కాల్పజాలదు. రగిలిన నిప్పు వంటకట్టెలను కాల్చును. దావానలము మహాటవులను సైతము దహించివేయును. ఈ భేదములు నిప్పుయొక్క ధర్మభేదమును కాక అంతర భేదమును తారతమ్యమును మాత్రమే ప్రదర్శించుచున్న వనుట స్పష్టమే కదా! అట్లే లోకమున బహు సంఖ్యాకులు మానవులు నివురుగప్పిన నిప్పువలె తమ దివ్యత్వము నభివ్యక్తము చేసికొనకనే చేసికొను ప్రయత్నము నైనను చేయకనే యుందు రనుట నిజమే. అయినను ఆ శక్తి వారి యందు ముత్యపు చిప్పలోని ముత్యమువలె చెకుముకి రాతిలోని నిప్పువలె ఇమిడియే యున్నది.

దివ్యత్వ మనిన అది యేమి? దాని నేల ఆవిష్కరించుకొన వలెను? దివ్యత్వ మనగా శాంతి ఆనందముల స్వరూపము. ఏ మానవుడైనను ఏవిధముగనైనను కోరునది శాంతిని ఆనందమును మాత్రమే. శాంతి ఆనంద మని పర్యాయముగ చెప్పుటయే కాని రెండును ఒక అవస్థనే సూచించును. శాంతిస్వరూపమే ఆనందము. ఆనందస్వరూపమే శాంతి. మఱి వానిని ప్రత్యేకముగ చెప్పుట యేల? సాధారణ వ్యవహారమున గల్గు అర్థభేదమునుబట్టి అట్లు చెప్పుదుము. మనస్సునకు కలుగు ఆవేగములు ఉద్వేగములు అణగిపోయినచో అది శాంతి. అవి అణగు సాధనము లభించినచో అది ఆనందము. ఉదాహరణకు బాలుడు గోలీ లాడ దలచును. వెంటనే వాని మనసు గోలీలతో ఉద్విగ్నమగును. వలదని వారించినచో ఆ ఉద్వేగ మణగదు కనుక దుఃఖితు డగును. వాని తల్లి విసిగి సరి పొమ్మని కసరినను వాని కానందమే. ఏలన గోలీ లాడుటతో వాని యుద్వేగ ముపశమించినది. కాగా పిన్నలకు గోలీలాడిన ఆనందము. పెద్దలకు వారి యనేకము లగు క్లిష్టతరము లగు కోర్కెలు తీరిన ఆనందము. కాని ఆనందము దానివలన లభించు శాంతియు క్షణికములు మాత్రమే. ఒక కోరిక తీరిన వెంటనే మఱియొక కోరిక బయలుదేఱి మనసు నుద్విగ్నము చేయుచుండును. కనుక లోక

వ్యవహారమున ఆనందమన కోర్కెలను మానసికోద్వేగములను బాహ్యవస్తువులతో తృప్తిపఱచి తాత్కాలికముగ నుపశమింప జేయుట, శాంతియన నట్టి తాత్కాలికోపశమనము. ఇక దివ్యత్వ మనబడు శాంత్యానందములు బాహ్యవిషయముల సహాయమును కోరకయే మనస్సును శాశ్వతముగ నుపశమింపజేసి ఎల్లప్పుడును ఆనందస్థితియందే నిలిపి యుంచును.

ఇట్టి శాశ్వతము అవ్యవహితము అగు శాంతిని ఆనందమును సాధించుట మానవ ధర్మము – దీనిని సాధించుట యెట్లు? ప్రయత్నము వలననే. సంస్కృతమున నొక శ్లోకము గలదు. గచ్ఛన్ పిపీలికాయాతి । యోజనాని శతాన్యపి । అగచ్ఛన్ వైనతేయోపి । పదమేకం న గచ్ఛతి ॥ అడుగుతీసి అడుగు వేయుచున్నచో చీమయైనను (ఎంత అసమర్థుడైనను) వందలకొలది యోజనములను గడచి పోవును. (ఎట్టి ఘనకార్యమునైనను సాధించును). కాని అడుగు కదల్పనిచో (ప్రయత్నమే చేయనిచో) గరుడుడైనను (ఎంత సమర్థుడైనను) ఒక పదమైనను ముందునకు పోజాలడు. (ఏమియు సాధింపజాలడు). కనుక మానవ ధర్మమును అనుసరింప గోరువారు అనగా శాంత్యానందములను అభివ్యక్తము చేసికొన దలచువారు ఉన్నచోటనుండి కదలు ప్రయత్నము చేయవలెను. అనగా వారు ఇంతకాలమును కోరుచున్నట్టి బాహ్యవస్తు సంపాదనమును గూర్చి యాలోచించుట తగ్గించి మనస్సు దానంతటదియే ఉపశమించునట్లు చేయుట కుద్యుక్తులు కావలెను.

ఇట్లు ధర్మాచరణ మన శాంత్యానందముల నభివ్యక్తము చేసికొను ప్రయత్నమనియు శాంత్యానందము లనగా కోరికలచే మనస్సు ఉద్విగ్నము కాకుండుట ఇతరముల నపేక్షింపకయే మనస్సు ఉపశమించుట అనియు ఏర్పడినది. ఇది యెల్లరకును సాధ్యము కాదనుట స్పష్టమే. మిక్కిలి కష్టసాధ్య మగుటయే కాక నిరర్థకమని కూడ తోచును. అల్ప మగు శ్రమతో తాత్కాలికమగు ఆనందము నిరవధికముగ సాధించు అవకాశము లుండగా మిక్కిలి శ్రమపడి సాధ్యమో కాదో అను ననుమానము గల శాశ్వతానందమునకై ఏల శ్రమింప వలెను? పరిశీలించినచో తాత్కాలికానందము సులభసాధ్యమే అయ్యును అది లభించువఱకు నిశ్చయము లేదు. కావలసిన అల్పప్రయత్నము చేసినను ఆ ఆనందము లభింపక పోవు అవకాశ మెప్పుడును గలదు. అప్పుడు దుఃఖమే ఫలము. ఒకవేళ ఆనందము లభించినను అది త్వరలోనే నష్టమై దుఃఖమే చివరకు మిగులును. కాని కష్టసాధ్యమగు శాశ్వతానందము పర్యవసానమున నిశ్చయముగ లభించును. ఒకసారి లభించిన పిమ్మట దానికి నష్టము లేదు. ఇట్లున్నను సాధారణ మానవులు శాశ్వతానందసాధనకై తాత్కాలికానందములను పూర్తిగ వదలుకొనజాలరు, కనుకనే ఈ రెండింటిని సమన్వయము చేసికొనుచు శాశ్వతానంద సాధనకు భంగము లేకుండ తాత్కాలికానందమును సాధించుకొన ప్రయత్నింపవలెను. అప్పుడు శాశ్వతానంద సాధన ఫలవంత మగు కొలది తాత్కాలికానందములపై ఇచ్ఛ క్రమక్రమముగ నదియే అంతరించును. చిన్నప్పుడు కోతికొమ్మచ్చి యాడవలెను, గోలీలాడవలెను అని యుండిన కోర్కెలు టెన్నిస్ ఫుట్ బాలులపై కోర్కెలు పెరిగిన పిమ్మట క్రమముగ అవియే పోవును కదా. అందువలన దుఃఖలేశమును కలుగదు కదా!

కనుక ధర్మాచరణ మను శాశ్వతానంద సాధనకును తాత్కాలికానంద సాధనకును

ఎక్కువ విరోధము లేదు. కాని మానవుడు శాశ్వతానంద సాధనకు వ్యతిరేకుడై నాకు తాత్కాలికానందము మాత్రమే కావలయు ననినచో అతడు మానవుడుగ పుట్టి పొరపాటు చేసినాడని యనవలసి వచ్చును. ఏ వరాహము గనో శునకముగనో పుట్టినచో తాత్కాలిక మగు అమందానందము ననుభవింప గలిగెడు వాడు. తడవకు పదిపిల్లల నీడ్చుచు బురద గుంటలో దొరలు వరాహము ధ్యాననిష్ఠుడైన బ్రాహ్మణునివలెనే నిమీలితనేత్రములతో కదలక యుండును గదా! ఎండి రసహీనమై దుర్వాసనవేయు ఎముక యొకటి లభించినచో శునకము మహదానందముతో దానిని నమలుచు దేవేంద్రుడు వచ్చి చెంత నిలిచినను లక్ష్యింపదు. కనుక తాత్కాలికానందములతో తృప్తి పడదలచువారు జంతువులవలెనే జీవింతురు కాని మానవులవలె కాదు.

శాశ్వతానందసాధనయందు మాత్రము దుఃఖములు లేవా యనినచో ఉన్నవి. కాని ఈ దుఃఖము ఆరంభమున మాత్రమే, పరిణామమున నమృతోపమముగ నుండును. కృషీవలుడు సంవత్సర మంతయు శ్రమించినను ఫలసాయము చేతికి వచ్చినప్పుడు కలుగు ఆనందముతో పోల్చినపుడు దానిని శ్రమయని దుఃఖమని భావింపడు కదా. అట్లే శాశ్వతానందసాధనము ఆరంభమున మిక్కిలి శ్రమ యనిపించినను ఫలితమున సాటిలేని యానందమును భంగములేని యానందమును లభింపజేయును. కొలదిపాటి శ్రమను చూచి బుద్ధిమంతుడు భీతిచెంద జనదు కదా!

ఇప్పటికి ధర్మమన విశిష్ట గుణ మనియు మానవధర్మము దివ్యత్వము నావిష్కరించుకొనుట యనియు దివ్యత్వమన శాశ్వతానందము నభివ్యక్తము చేయుట యనియు అది మిక్కిలి శ్రమతో కూడిన దయ్యును మానవుడవశ్యము సాధింపవలసిన దనియు ఏర్పడినది.

ఇక ఈ శాశ్వతానంద సాధన విధానములను అనగా ధర్మాచరణ విధానములను పరీక్షింతము.

ఏ ప్రయత్నమునైనను రెండు విధములుగ చేయవచ్చును. ఉత్కృష్టమైన పద్ధతి నికృష్టమైన పద్ధతి. పరీక్ష పాసు కావలె ననిన కాపీ కొట్టి పాసు కావచ్చును. కష్టపడి చదివి పాసు కావచ్చును. ఉద్యోగము నీయ వలసినచో అర్హతచూచి ఈయవచ్చును. లంచముచూచి ఈయవచ్చును. ఇట్లే ప్రతి పనియు ఉత్తమ పద్ధతిలో గాని అధమపద్ధతిలో గాని చేయ నగును. ఉత్తమపద్ధతి ఉత్తమఫలము నిచ్చును. అధమపద్ధతి అధమఫలము నిచ్చును. ఆ ఉత్తమ పద్ధతియే శాశ్వతానంద సాధన ప్రయత్నము. అధమ ప్రయత్నమే తాత్కాలికానంద సాధన ప్రయత్నము.

ఈ ప్రయత్నము నెప్పుడు చేయవలెను? ఎట్లు చేయవలెను? అనుక్షణమును చేయవలసినదే. మనసా వాచా కర్మణా చేయవలసినదే. పుట్టినది మొదలు మానవుడు ఏదియో పనిని చేయుచునే యుండును. అనుక్షణమును ఈపనిని శ్రేష్ఠతరముగ చేయుట ఎట్లుఅని విచారించుచు తనకుతోచినవరకు శ్రేష్ఠతమముగ చేయుటయే ధర్మాచరణము. శాశ్వతానందసాధనము. 'ఇంత చేసినచో చాలును. ఇంతకు మించి యక్కఱలేదు.' అని చేసినచో అది అధర్మము. తాత్కాలికానంద సాధనము.

ఇట్టి నిర్వచనము ద్వారా సాధారణముగ స్వీకరించు విధులు బాధ్యతలు అర్థవంతము లగును. తండ్రిగా బాధ్యత పుత్రునిగా బాధ్యత సోదరునిగా బాధ్యత విద్యార్థిగా బాధ్యత

ఉద్యోగిగా బాధ్యత పాలకుల బాధ్యత పాలితుల బాధ్యత ఇట్లు సంఘమునందలి యే అంశమును చూచినను ఈ ఉత్కృష్ట నికృష్ట విధానములలో నొకదానిని అవలంబింపవలసియుండుటను చూతుము. సంఘమునందలి వ్యక్తు లెల్లరును ఎవరికివారే ఉత్కృష్టపద్ధతి నవలంబించి పని చేసినచో క్రమక్రమముగ సంఘమంతయు ఉత్కృష్టస్థితికి వచ్చును. ఉత్పత్తి సాధ్యమైనంత యధికముగ జరుగును. వర్తకులు సాధ్యమైనంత స్వచ్ఛమగు సరుకును సాధ్యమైనంత తక్కువ ధర కమ్ముదురు. కార్మికులు సాధ్యమైనంత ఎక్కువ పనిని సాధ్యమైనంత తక్కువ కాలములో సాధ్యమైనంత నాణ్యతతో చేయుదురు. అట్లే పుత్రులు ఆదర్శ పుత్రులు తండ్రులు ఆదర్శపితలు అధ్యాపకులు ఆదర్శమూర్తు లగు అధ్యాపకులు మిత్రులు ఆదర్శ సఖులుగను ఉండుటకు సర్వదా ప్రయత్నింపవలెను. ఇట్లు సంఘమున కావలసిన భౌతికమానసిక తాత్కాలికానందము లన్నియు అప్రయత్నముగనే లభించును. అంతియగాక శాశ్వతమగు ఆనందమును ఎల్లరకును సాధ్యమగును. పరీక్షలో మొదటి తరగతియం దుత్తీర్ణుడైనచో అది ఆనందమే. కాని అనుదినము శ్రద్ధగా చదువుటయే కాలక్రమమున వెలలేని యానందము నొనగూర్చును కదా!

ఉపసంహారమున ధర్మమన ఉత్కృష్టమగు విధానమున కర్మాచరణమనియు దానికి ఫలము దివ్యమగు శాశ్వతానంద మనియు అవాంతర ఫలములుగ తాత్కాలికానందములు సాధింపబడుచున్న వనియు ఇట్టి శాశ్వత, తాత్కాలికానందములను సాధించుటకు ఎల్లరును అధికారులే యనియు విశదమగుచున్నది.

వినతి

ఎ. వి. నారపరెడ్డి కవి

గీ. గీతలో దెల్పినట్లుగ ప్రీతిగాను, బ్రహ్మనిష్ఠను జేయుచు భక్తితోడ
బ్రహ్మమున్ గలసిపోయిన పరమహంస. రమ్యగుణసాంద్ర! యతిరాజ! రామకృష్ణ!

కం. తోతాపురి గురుదేవులు, పూతాత్ముని జేసె నీదు పుణ్య మదేమో
చేతోమోదము గూర్చెడు, నీ తత్త్వము నెవడు దెలియు నిర్గుణరూపా!

కం. ప్రజ్ఞాన ఖడ్గధారల. నజ్ఞానాటవిని నఱికి యలరితి వహ్వా
విజ్ఞానంబు నొసంగియు, నజ్ఞానము బాపుమయ్య ఆత్మస్వరూపా!

కం. నీ పాద భక్తి నొసఁగియు, నేపారెడి యహము ద్రుంచి యెల్లప్పుడు మా
ప్రాపును దాపును నీవై, కాపాడియు బ్రోవుమయ్య కారుణ్య నిధీ!

కం. అచలము అచలంబనుచును, వచియింతురు గాని దాని వర్తన మేమా
తుచులం గోరెడి వారికి, యచలంబును గానవగునె యాత్మ స్వరూపా!

కం. పరమ విరాగము చేతను, నిరతంబును నిన్ను గొల్తు నిశ్చలభక్తిన్
అరమర లేటికి జేసెదు, సరసగుణా బ్రోవుమయ్య సద్గురువర్యా!

ప్రభాప్రసారము
(సంపాదకీయము)

విశ్వజనీనమతాదర్శము

మానవుల కింక నే క్షేత్రమందును కానరాని అపార ప్రేమభావములు మతము మూలమున నుద్భవిల్లినవి. ఇంక నే క్షేత్రమునందును కానరాని ఘోరాతిఘోర ద్వేషభావములుకూడ మతము మూలముననే ఉద్భవిల్లినవి. ప్రపంచము మున్నెన్నడు వినియెఱుగని మహోదారశాంతి సందేశములు మతప్రవక్తలయొద్దనుండి బయలుదేఱినవి. మున్నెన్నడును కనివిని యెఱుగని భీషణ నిందారూప విషవర్షములుకూడ బోధకులనుండియే వెలువడినవి. మతముయొక్క ఉద్దేశము ఉన్నతమగుకొలది దాని వ్యవస్థ పరిణతినందుకొలది దాని కార్యకలాప విధానములుకూడ విశిష్టత నొందుచుండును. మతప్రేరణలవలె లోకమును రక్తసముద్రములలో ముంచిన ప్రేరణ లింకేవియు లేవు. కాని అన్ని దీనజనశరణాలయములు అన్ని చికిత్సాశాలలు లోకమున నే యితర ప్రేరణలవలనను స్థాపింపబడలేదు. మానవక్షేమముకొఱకే కాక నోరులేని అతిహీనజంతువుల క్షేమముకొఱకుకూడ సదుపాయము లేర్పడుటకు కారణభూతమైన మానవ ప్రేరణలలో మతప్రేరణలకే అగ్రస్థానము. మతోత్సుకత్వమువలన కలుగునంత క్రౌర్యము మఱి దేనివలనను కలుగదు. మతోత్సుకత్వమువలన కలుగునంతటి దయాళుత్వముకూడ మఱిదేనివలనను కలుగదు. ఇంతవఱకిట్లే జరుగుచున్నది. ఇకమీదకూడ నిట్లే జరుగునని నమ్మదగును. కాని ఈ కలకలములు ఈ సంక్షోభములు ఈ పోటీలు ఈ పోరాటములు మతములయెడల మతశాఖలయెడల గల ఈ ద్వేషములు ఈర్ష్యలు: ఈ యన్నిటి కోలాహలమంతయు మునిగిపోవునంతటి గంభీరనినాదముతో శాంతిసామరస్యములు సమస్త వసుంధరయందు ప్రకటించు మహత్తర శక్తివంతములగు వాక్కు లప్పుడప్పుడు వినవచ్చుచుండును. ఆ శాంతి సామరస్యము లెన్నటికైన సిద్ధించునా?

—శ్రీ వివేకానందస్వామి.

ప్రకృతియం దెచ్చట చూచినను వ్యతిరేక శక్తులు ఏకకాలముననే పనిచేయుచుండుట కన్పించును. ఆకర్షణవికర్షణలు వాని యనేక రూపములందు ప్రకృతియం దంతటను అభివ్యక్తములై యున్నవి. భౌతికరంగమున ఆకర్షణవికర్షణలు సంయోగవియోగములు వృద్ధిక్షయములు కలుగునటులే మానవుల యంతరంగములందు మంచిచెడులు రాగద్వేషములు వ్యాపించియున్నవి. భావములు సున్నితములగు కొలది ఈ రాగద్వేషములును తీవ్రతరములై ప్రకటితము లగుచున్నవి. అత్యంతము సున్నితమైన మతవిషయమున ఈ రాగద్వేషములును తీవ్రతమములైనవి.

తమ మతమునకు చెందినవారిపై మిక్కుటమగు రాగము ప్రేమ ఇతరమతములకు చెందినవారిపై ద్వేషము నిరంతరముగ పెరుగుచునే యున్నవి. అవి ప్రశమించినపుడు మహానుభావు లెందఱో అవతరించుచునే యున్నారు. వారి యనుభూతికి వచ్చిన ఔదార్యము సమత్వము సౌభ్రాతృత్వము ప్రేమ శాంతి యని బోధించుచునే యున్నారు. వారు గతించిన పిమ్మట ఆ అనుభూతి లేనివారియందు ఆ బోధలే మఱియొక శాఖను రాగద్వేషసంభరితమైన మఱియొక మతశాఖను జనింపజేయుచున్నవి. ఒక మతమువారు మతశాఖవారు సౌభ్రాతృత్వమనినచో అది వారి శాఖకు మాత్రమే పరిమితమై ఇతరులపట్ల ద్వేషమును వైరమును పెంచుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితియందు సౌభ్రాతృత్వమును సాధించు మతము ఒక సంఘమునకో ఒక రాష్ట్రమునకో ఒక దేశమునకో పరిమితమై తదితరులతోడి వైరమున పర్యవసించుచున్నది. ఇక సర్వజనులను పొదివికొను

మతము, ఎవ్వరితోడను వైరములేని మతము ఎన్నటికైనను సాధ్యమా?

సాధ్యమనుటలో సందియములేదు. ప్రకృతి యందును అనంతమైన విభేదములున్నవి. ఒక మానవునివలె నింకొకడుండుటలేదు. అయినను వారొక దేశీయులే. ఒక దేశపు సంప్రదాయములు మఱియొక దేశస్థులకు పాపములు. అయినను అందఱును మానవులే. మానవులవలె జంతువులు పక్షులు జలచరములు లేవు. కాని అన్నియు జీవములే. కనుక ఎంత వైవిధ్యములోనైనను ప్రకృతియందు ఐక్యసూత్రమొకటి కన్పించుచునే యున్నది. అట్లే భిన్న విభిన్నమత సంప్రదాయములకు గల మూలసూత్రమేది?

ప్రతి మతమునందును మతతత్త్వము పురాణము కర్మకాండ అని మూడు విభాగములు గోచరించును. మతతత్త్వము ఆ మతము యొక్క సిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించును. మానవజీవిత లక్ష్యమేమి? ఆ లక్ష్యమునకు మానవునకు గల సంబంధమేమి? లక్ష్యములను సాధించు విధానమేమి? అను విషయములను మతతత్త్వము ప్రతిపాదించును. ప్రతి మతమునకును ప్రత్యేకమైన సిద్ధాంతము లుండును. ఆ సిద్ధాంతములే సరియైనవనియు ఇతర సిద్ధాంతములు తప్పులనియు ఉద్ఘాటించుచు కొన్ని మతములు రక్తపాతమునకైనను వెనుదీయవు. స్వర్గమున తంబుర మీటుచు దేవుని స్తుతించుటయే మానవుని లక్ష్యమని యొక మత మనగా పాలు తేనెలు ప్రవహించు స్వర్గమున తినుచు త్రాగుచు అందగత్తెలతో సుఖించుటయే పరమార్థమని మఱియొక మత మనును. దేవుని నిరంతరము దర్శించుటయే యానందమని యొకమతమనగా దేవునికి నీకు భేదము లేదని మఱియొక మత మనును. ఇట్లు అనేకములగు మతముల లక్ష్యములు భిన్నములు కాగా మానవునకు వాని తోడి సంబంధమును ఆ లక్ష్యములను సాధించు విధానములును అట్లే లెక్కకు మిక్కిలిగ ఏర్పడుచున్నవి. ఇట్టి పరిస్థితియందు ప్రపంచ మంతటికిని ఒక్కగానొక్క లక్ష్య మేర్పడుట కలయందైనను సాధ్యము కాదు.

పురాణములందు ఐక్యత ఇంకను దుస్సాధ్యము. ప్రతిమతమును తన పురాణములు పరమ ప్రమాణము లనుటయేకాక ఇతరుల పురాణములు పుక్కిటి పురాణములు కాకమ్మ కథలు అనుచు పరిహసించును. కర్మకాండల యందును ఒక మతమునకు పరమపవిత్రములైన ప్రతీకలు మఱియొకదానికి జుగుప్సాకరములుగ నుండును. ఒక మతమునకు అత్యున్నతమగు భావోత్కర్షను కలిగించు కర్మకలాపము మఱియొకదానికి హాస్యాస్పదముగ నుండును. ఒకరికి మహోన్నతభావ మగునది మఱియొకరికి వట్టి దురహంకార మగుచున్నది. ఉదాహరణమునకు క్రీస్తునుగూర్చిన కథలన్నియు క్రైస్తవులకు పరమప్రమాణములు. కాని క్రైస్తవేతరులకు అవి కథలు మాత్రమే. హిందువుల శ్రుతులు వారికి పరమప్రమాణములు కాని తదితరులకు అవి అనాగరిక సల్లాపములుమాత్రమే. క్రీస్తు 'మాంసమును' 'రక్తమును' స్వీకరించుట (Sacrament) క్రైస్తవులకు పవిత్రత నాపాదించును. కాని తదితరులకు అది నరమాంస భక్షణ వంటిదే. హిందువుల విగ్రహారాధన వారికి అప్రతిమానమగు పరమార్థసాధనము కాని ఇతర మతస్థులకు అంతకుమించిన మూఢ నమ్మకము లేదు. ఇట్లు తత్త్వములందుగాని పురాణములందుగాని కర్మకాండయందుగాని మతములకు సమైక్యత కుదురదు.

ఒకవేళ కుదిరినను అది వాంఛనీయము కాదు. భిన్నత్వము సృష్టిలక్షణము. ఐక్యము ప్రళయ లక్షణము. విశ్వమున నున్న భిన్న విభిన్నములగు జీవకోటులు వానివాని లక్ష్యము లతో వర్ధిల్లుచున్నవి కనుకనే అది ప్రపంచ మనిపించుకొనుచున్నది. సృష్టికి పూర్వము సర్వమును ఏకపదార్థమే. దానినే మృత్యు స్వరూప మనుచున్నాము. నిద్రయందెల్ల జంతువులు చరాచరములు సమానస్థితియందే యుండును. అట్లని నిరవధికము నిరంతరాయము అగు నిద్రావస్థ నెవ్వరును వాంఛింపరు గదా. కనుక చైతన్యశక్తి వ్యక్తము కావలెనన్న భిన్నత్వము వర్ధిల్లుచునే యుండవలెను. ఏకత్వము సర్వథా సాధింపబడవలెనన్నచో చైతన్యశక్తి ఉపసంహృతము కావలసినదే. కనుక సృష్టి కొనసాగువఱకు నూత్న వినూత్నములగు మతములు వర్ధిల్లవలెను. ప్రతిమానవునకును వానికి తగిన మత మేర్పడవలెను.

ఇట్లయినచో మతసమైక్యత ఇక ఏ విషయమున సాధ్యము? చీమలు మొదలు మానవుల వఱకుగల జీవరాశిలో అనంతమగు తారతమ్యములున్నను అన్నింటికిని జీవత్వము ఎట్లు సామాన్యమో అట్లు మతములకును భిన్న విభిన్నముగ వర్ణింపబడిన పరతత్త్వమొకటి లక్ష్యముగ నున్నది. వివిధమానవులకు సులభతరముగ తెలియుటకే ఆ పరతత్త్వము పురాణముల రూపమున విపులముగ చరిత్ర, కథల మిశ్రమముగ వివరింపబడియున్నది. ఆ పరతత్త్వమును నిత్యజీవితమున సాక్షాత్కరించుకొను విధానమే అన్నిమతములందు ఆయా కర్మకాండలరూపమున ప్రకటితమగుచున్నది. కనుక అన్నిమతములును ఈ ప్రపంచమున కతీతమగు తత్త్వము నన్వేషించుమార్గములు. ఏమార్గమునైనను త్రికరణశుద్ధిగ నవలంబించినచో తుదిని ఒక గమ్యమునకే ఎల్లరును చేరుదురనుటలో సందియము లేదు.

ఇట్లు భిన్నవిభిన్నములగు అభిరుచుల కనువగు మార్గములను సూచింపగల మతమే విశ్వజనీన మతము కాగలుగుచున్నది. అందు ప్రతి మానవుడును తనకు నచ్చిన ఆదర్శమును స్వీకరింపవచ్చును. తనకు సాధ్యమగు విధమున దాని నర్థము చేసికొనవచ్చును. తనకు వీలయిన విధమున దానిని సాధింప ప్రయత్నింపవచ్చును. అట్టిమతము అభ్యాసములోనికి రావలెనన్నచో దానికొక రూపము ఒక లక్ష్యము ఒక పద్ధతి ఉండవలెను కదా!

దానిరూపము మానవుల విభిన్న ప్రకృతుల సమన్వయము. దాని లక్ష్యము పరిపూర్ణత నిత్యజీవనమున అనుష్ఠానము. దాని పద్ధతి ప్రోత్సాహము.

ఒక్కొక్క అంశమును పరిశీలించినచో: మానవప్రకృతి అత్యంతము క్లిష్టమైనది. అనంతమగు వైవిధ్యములతో కూడియున్నది. అయినను దానిని ముఖ్యముగ నాలుగు తరగతులుగ విభజింపవచ్చును. కొందఱు ఉద్యమశీలురు. ఎప్పుడును ఏదియో ఒక సత్కార్యమును చేయుచునే యుందురు. ప్రపంచమున నింత దుఃఖము కష్టము నిండియుండ ''పరతత్త్వము'' గూర్చి చర్చించుట వీరి కెంతమాత్రమును అంగీకార్యము కాదు. అందుచేత వీరు నిరంతరము కార్యవ్యగ్రులై ఆసుపత్రులు విద్యాలయములు గృహావసతులు మఱి ఇతర సౌకర్యములను సోదర మానవులకు కల్పించుటయందే నిమగ్నులై యుందురు. అంతియగాక అట్లు చేయనివారిపై వీరికి తిరస్కారము. అట్టివారు పరాన్నభుక్కులనియు సంఘమునకు భారమనియు వారినెంత శీఘ్రముగ తుద

ముట్టించిన నంత క్షేమకరమనియు వీరి యభిప్రాయము.

రెండవతరగతివారు సంయములు. అన్ని జీవులును ఏ శక్తిచే ప్రేరితములై తమ తమ కార్యములందు ప్రవర్తించుచున్నవి ? మానవుడేల సర్వోత్తముడగుచున్నాడు? మానవునియందంతర్గతమైన ఆ విశిష్టశక్తి యేది ? అని వెదకి తమలోని ఆ శక్తిని సంపూర్ణముగ నావిష్కరించుకొనుట వీరి లక్ష్యము. దానిని వీరు తమ మనస్సుల నేకాగ్రము చేయుటవలనను కేంద్రీకరించుకొనుటవలనను సాధింప జూతురు. ఇట్లు తమ మనస్సులపై నధికారము సంపాదింపనివారు వ్యర్థులని వీరి యభిప్రాయము. అట్టివారనిన వీరికి తృణీకారము.

ప్రేమికులు మూడవతరగతివారు. వీరికి సుఖదుఃఖములతోను శక్తులతోను ప్రమేయము లేదు. ప్రకృతి సౌందర్యమును అట్టి సౌందర్యమును సృష్టించిన వాని సౌందర్యమును వీ రారాధింతురు. తమ సర్వస్వమును వానికై వదలుకొందురు. వానినే ప్రేమింతురు. అతడు కన్పించిన చాలునందురు. అట్టివానికి సకలోపచారములను చేయుచు నిరంతరము వానిని గూర్చియే ఆలోచించుచు వానినెట్లు దర్శింపవలెననియే వీరు చింతింతురు. లోకములోని సుఖదుఃఖములు వీరికి పట్టవు. తమ మనశ్శక్తులనిన వీరి కసహ్యము. తమ ప్రియుని సాంగత్యముతో పోల్చినచో ఇట్టివన్నియు వారికి పెంటకుప్పలతో సమానము.

నాల్గవరకమువారు తాత్త్వికులు. తమకు గల మేధాసంపత్తితో వారు అన్నింటికిని కారణము నెఱుగగోరుదురు. సత్యమేది అని యడుగుదురు. పుట్టినవన్నియు చచ్చుచుండగా ఈ ప్రపంచమున శాశ్వతవస్తువేదని యందురు. ఈ ప్రపంచమే అసత్యము. సృష్టియే అసత్యము. అందలి శక్తులు సుఖదుఃఖములు సృష్టికర్త అన్నియు అసత్యములే. వీని నన్నింటినిమించిన పరతత్త్వమును తెలియవలెనని వీరి సిద్ధాంతము. తమ హేతువాదము నందుకొనలేని వారిపై వీరికి అపరిమితమగు తిరస్కారము.

ఇట్లు పరస్పరము తిరస్కరించుకొను ఈ నాలుగు ప్రకృతులను పర్యవసానమున సాధించునది ఒక పరతత్త్వమునే. భిన్న విభిన్నములగు అన్నిమతములందును ఈ నాలుగు ప్రకృతులును అవశ్యము సిద్ధించునవే. కాని ఆయా మతములలోనే విభిన్న ప్రకృతుల నడుమ అవహేళనమును తిరస్కారమును వ్యక్తముగనో అవ్యక్తముగనో ఏర్పడుచునే యుండును. విశ్వజనీనమత మనునది ఈ భిన్న ప్రకృతులకు వానికి కావలసిన ఆదర్శముల నందింపవలెను. వానికి సాధ్యమగు సాధన మార్గములను చూపవలెను. ప్రతివారును ఏకైకమగు పరతత్త్వమును సాధింపగలరని వక్కాణింపవలెను. ఆ సాధ్యత్వమును ప్రదర్శింపవలెను.

దీనిని సాధింపవలెనన్న అట్టి విశ్వజనీన మతము లోకకల్యాణ ప్రయత్నములను పరతత్త్వప్రేమను మనస్సుయొక్క ఏకాగ్రతను నిశితమగు హేతువాదమును తనయందు సమన్వయించుకొనవలెను. లోకమున కుపకారము చేయగోరువారికి తగు కార్యక్రమములను చూపవలెను. కాని ఆ కార్యక్రమముల ఫలితములతోడి సంగమునవచ్చు దుఃఖమును వారించుటకై నిస్సంగ కర్మాచరణమును బోధింపవలెను. మనస్సు నేకాగ్రము చేయగోరువారికి అనేకవిధములగు ఆత్మనిగ్రహ విధానములను మనోలయమును సాధించు విధానములను బోధించి సహకరింపవలెను. ప్రేమికు

లకు ఎల్లమానవులందును గల ఆ పరాత్పరుని గుర్తించు విధానమును తెలుపవలెను. కావలసినన్ని ప్రేమారాధ విధానములను వారికి కల్పింపవలెను. అదిమిథ్య ఇది అసత్యము అను తార్కికులకు వారి శరీరమే బుద్ధియే మిథ్యయని తెలియజెప్పవలెను. అందఱకును ఎవరికి కావలసిన తత్త్వమును పురాణమును కర్మకాండను అందించుచు విశ్వజననీనమతము అందఱి మార్గములను అంగీకరించుచు అందఱిని ప్రోత్సహించుచు అందఱియందును సుహృద్భావమును కలుగజేయవలెను.

అట్టిదే విశ్వజనీనమతము. అది మాటలయం దుండదు. నిత్యజీవితమునం దనుష్ఠింపబడవలెను. ఎవనియందు ఈ నాల్గు అంశములును సమపాళ్లలో నభివృద్ధిచెందవో అతడు పాక్షికాభివృద్ధినిమాత్రమే సాధించును. పరిపూర్ణత నెన్నటికిని అందుకొ[ం]జాలడు. ఎంత అందమైన విశిష్టమైన ఆకర్షణీయమైన సిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించినను అది విశ్వజనీనమతము కాజాలదు. నిత్యజీవనమున ననుష్ఠింపబడిననే అది విశ్వజనీనమతము. సర్వాత్మనా ఆ పరిపూర్ణతను తనయం దావిష్కరించుకొనుటయే విశ్వజనీనమతము.

యువకులకు శ్రీ వివేకానందుల పిలుపు

భౌతిక - ఆధ్యాత్మిక శక్తి

భారతదేశము చేరిన ఆర్యులు అచ్చటి వాతావరణము నిరంతరముగ పని చేయుటకు వీలులేనంత వేడియని గ్రహించిరి. అందుచే వారు ఆలోచనాపరులు కాజొచ్చిరి. ఆ విధముగ వారు అంతర్ముఖులై మతమును పెంపొందించిరి. మానసికశక్తి అనంతమైనదని గ్రహించుటచే దానిని వారు వశపరచుకొన యత్నించిరి. ఆ మానసిక శక్తి ద్వారా వారు మానవు డని మనము వ్యవహరించు ఆ శరీరములో చుట్టచుట్టుకొని అనంతశక్తి దాగియుండుటను అది చలనస్థితి పొంద యత్నించుచుండుటను కనుగొనిరి. ఈ శక్తిని అభివ్యక్తము చేయుటయే వారి ముఖ్యోద్దేశ మయ్యెను. ఆర్యులలో మఱి యొక శాఖ ఇంకను చిన్నది, సుందరమైనది అగు గ్రీసు దేశమునకు పోయిరి. అచ్చటి వాతావరణము వారికి అనుకూలతరముగ నుండెను. అందుచే వారి కార్యాచరణ బహిర్ముఖమై బాహ్యకళలను బాహ్యస్వాతంత్ర్యమును అభివృద్ధి చేసినది. గ్రీకులు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమునకై యత్నించిరి. హిందువులు ఎల్లప్పుడును ఆధ్యాత్మిక స్వాతంత్ర్యమునకై పాటుపడిరి. ఇరువురును పాక్షికులే. భారతీయులు జాతిరక్షణ పట్లను దేశాభిమానముపట్లను తగినంత శ్రద్ధ వహింపరు. తమ మతమును మాత్రమే కాపాడుకొందురు. ఇక గ్రీకులకు (గ్రీకునాగరికత కొనసాగిన ఐరోపాయందును) దేశమే ప్రప్రథమ విషయము. ఆధ్యాత్మిక స్వాతంత్ర్యమునే ప్రోది చేసి సాంఘిక స్వాతంత్ర్యమును గణింపకుండుట యొక లోపము. కాని సాంఘిక స్వాతంత్ర్యమునకై ఆధ్యాత్మిక స్వాతంత్ర్యమును లెక్కచేయకుండుట తీవ్రతరమైన లోపము. కావున ఆత్మస్వాతంత్ర్యమునకు శారీరక స్వాతంత్ర్యమునకు కూడ పాటుపడి తీరవలెను.

పవిత్రముగ నుండుట, నిస్స్వార్థముగ నుండుట—ఇదే మతసర్వస్వము.

నాయనలారా! మతరహస్యము ఆచరణలో నున్నది కాని సిద్ధాంతములలో లేదు. మంచిగ నుండుట మంచిచేయుట—ఇదేమతసర్వస్వము. "దేవా! దేవా! అని యఱచువాడు కాదు. తండ్రి యానతి నిర్వర్తించువాడు." మీ రొక చక్కని యువకవర్గము. శీఘ్రముగనే మీలో పలువురు మీరు పుట్టిన దేశమునకు సౌభాగ్య కర్తలుగను మీరున్న సంఘమునకు అలంకార ముగను అగుదురని యాశింతును.

ఈ ప్రపంచమువలన మీకు అప్పుడప్పుడు కష్టము కల్గినచో బాధ చెందకుడు. అది త్వర లోనే తొలగిపోయి సర్వము చక్కబడును.

నీతిమంతులు కండు, సాహసోపేతులు కండు, అకుంఠిత నీతివర్తనులు సాహసోన్మత్తులు అగు పరిపూర్ణ మానవులు కండు. మతసిద్ధాంతము లతో మీ తల దిమ్మెత్తించుకొనకుడు. పిరికి పందలే నేరమొనర్తురు. తలంపులలోనైనను సాహసవంతులట్లు చేయరు. వీరు వారనక అంద ఱిని ప్రేమించుటకై యత్నింపుడు. మీరుధీరులై మీ సన్నిహిత సంరక్షణలోనున్న వారు సాహసో పేతులు నీతిమంతులు దయాళువులు అగునట్లు చేయుడు. నా బిడ్డలారా! మీకు నైతిక వర్త నము సాహసము తప్ప వేఱు మతము వలదు. పిరికితనము వలదు. పాపము వలదు. నేరము వలదు, బలహీనత వలదు. ఇక తక్కినవి వాని యంతట నవియే వచ్చి పడును...... నరము లను బలహీనపరచు వినోదకార్యక్రమ మెట్టి దైనను సరే చూడనే వలదు.

జాతిగ మనము మన వ్యక్తిత్వమును కోల్పో యితిమి. భారతదేశ మందలి దౌర్భాగ్యమున కిదియే కారణము. కోల్పోయిన వ్యక్తిత్వమును మరల జాతియందు కల్పించి పామర జనోద్ధరణ కావింపవలెను. హిందువు లేమి ముస్లిము లేమి క్రైస్తవులేమి అంకఱును పామరుల నణగ ద్రొక్కిరి. మరల వారి నుద్ధరించు శక్తి ఆంత ర్యము నుండియే—సనాతన హిందువుల నుండియే—వచ్చి తీరవలెను. ప్రతి దేశమం దును దోషము లుండునది మతమునకు ప్రతి కూలత యందే కాని, మతమునందు కాదు. దీనిని సాధించుటకు కావలసినది మొదట మను ష్యులు తరువాత నిధులు.

ప్రస్తుతము మీకు మంచి ఊహలు మంచి తలపులు కలుగుగాక. మీరు సజ్జనులు, ఉదా త్తులు, చైతన్యవంతమైన శక్తిని జడపదార్థ ముగ—అనగా ఆధ్యాత్మికతను చార్వాక స్థాయికి—దిగలాగుటకు మాఱుగ మీరు జడ పదార్థమును చైతన్యశక్తిగ మార్చి వేయుడు. ఆ ఆధ్యాత్మిక విశ్వమునగల అనంతసౌందర్యము శాంతి పవిత్రతలను క్షణమాత్రమైనను మీరు అనుదినము దర్శించి దివారాత్రములు దాని యందే జీవింప యత్నింపుడు. విపరీత మగు దేనినిగాని అన్వేషింపకుడు. కాలి కొనగోళ్ళతో నైనను స్పృశింపకుడు.

భక్తిరత్నావళి

మూలము :
శ్రీవిష్ణుపురి

వ్యాఖ్యాత :
విష్ణుచిత్తుడు

67

ప్రేమభక్తియందు సుస్థిరుడైనవాని కిక కార్యమేమియు లేదని ఉద్ధవుడనుచున్నాడు.

తస్మిన్ భవనావఖిలాత్మహేతౌ నారాయణే కారణమర్త్యమూర్తౌ
భావం విధతో నితనాం మహాత్మన్ కిం క్వావశిష్టం యువయోస్తు కృత్యమ్॥
(10-46-33)

మహాత్ములారా! (శ్రీకృష్ణుని మాతాపితలగు యశోదయు నందుడును) సర్వజీవుల కాత్మయు మూలకారణుడును ఐన నారాయణుని మానుషరూపమే శ్రీకృష్ణుడు. అట్టివానియెడ మీరు వాత్సల్యభావమును దృఢముగ నిలిపితిరి. జీవనసాఫల్యము నిట్లు పడసిన మీకు కర్తవ్యమిక నేమి కలదు?

68

అట్టి భక్తి నుత్పాదించు సాధనముల నుద్ధవుడు పేర్కొనుచున్నాడు.

దానవ్రత తపోహోమ జపస్వాధ్యాయ సంయమైః
శ్రేయోభిర్వి విధైశ్చాన్యైః కృష్ణే భక్తిర్హి సాధ్యతే॥ (10-47-24)

దానము వ్రతము తపము హోమము జపము సద్గ్రంథపఠనము మనోనియమనము మఱి ఇతరములగు ఆధ్యాత్మిక సాధనలవలన శ్రీకృష్ణునిపట్ల ప్రేమభక్తి పెంపొందును.

గమనిక : ఆధ్యాత్మికసాధన లన్నింటి పరమాశయమును శ్రీకృష్ణునియెడ ప్రేమభక్తిని పొందుటయే. పై జెప్పబడిన సాధనలన్నియు భక్తిసాధకుల కుపాయమాత్రములే. పరమార్థతః ప్రేమభక్తి వికాసము భగవత్కృపపై నాధారపడియున్నది కనుక తక్కిన వన్నియు ప్రయత్నములు మాత్రమే.

69

శ్రీకృష్ణునియెడ గోపికల భక్తిని బాగడుచు ఉద్ధవుడు భగవత్కృపాలాభమునకు కావలసిన సముదాచారములనెల్ల ప్రేమభక్తి యెట్లతిక్రమించునో ప్రదర్శించుచున్నాడు.

క్వేమాస్త్రియోర్వనచరీ ర్వ్యభిచారదుష్టాః కృష్ణే క్వచైష పరాత్మనిరూఢభావః
నన్వీశ్వరోను భజతోఽవిదుషోపి సాక్షాచ్ఛ్రేయ స్తనో త్యగదరాజ ఇవోపయుక్తః॥
(10-47-59)

వనచరులు నీతినియమము లేని సమాజములోనివారు అయిన ఈ స్త్రీ లెక్కడ! వారి నడుమ వెలసిన పరాత్పరుడగు శ్రీకృష్ణునికొఱకు గాఢము ఉద్ధృతమునైన యుత్కంఠ యెక్కడ!

తన దివ్యత్వము నెఱుగకయే తనను సర్వాత్మనా ప్రేమించిన చదువుసంధ్యలు లేని గోపికల నా పరాత్పరుడు కటాక్షించెను. తెలియక సేవించినను దివ్యౌషధము గుణము చూపును కదా!

గమనిక : ఈ శ్లోకమునందు గోపికలకు శ్రీకృష్ణుని ఈశ్వరత్వము తెలియదనియు, అతనిని కేవలము మానవుడగు ప్రియునిగనే ప్రేమించిరనియు అయినను శ్రీకృష్ణుని ప్రభావముచే పరమార్థమును పొందిరనియు ధ్వనించుచున్నది. ఇది గుణము తెలియకయే సేవింపబడిన ఔషధప్రభావముతో పోల్చబడినది. ఇది శ్రీకృష్ణుని ఆశ్రితవాత్సల్యమునకు మోక్షదాయక వైభవమునకు ప్రశంసయే. ఐనను నారదభక్తిసూత్రములు మొదలైన భక్తిశాస్త్రములందే కాక భాగవతమునందుకూడ ఇతర సందర్భములందు గోపికలు శ్రీకృష్ణుని అతిలోకమగు ఈశ్వరత్వము నెఱిగియు అతనిని సామాన్యుడగు ప్రియునివలె కూడ చూచిరని తెలుపబడి యున్నది. భాగవతమునందలి ప్రేమభక్తిభావమున జరుగునదేమన: భక్తుడు దేవుని దివ్య గాంభీర్యమును కేవలి దర్శించుట మాత్రమేకాక అతనికొఱకై తన బంధుగులందువలె వ్యక్తిగత మైన ప్రేమను చూపును. దైవము తన తల్లిదండ్రులు పుత్రులు సోదరులవలె తన స్వంతమని భక్తుడు భావించుటయే దీనికి కారణము. భక్తునకు దైవమునకు మధ్య దేవుని దివ్యగాంభీర్యము కలిగించు అగాధమును వ్యక్తిగతమగు ప్రేమలోని సాన్నిహిత్యము సరిచేయును. భాగవతము నందలి దివ్యప్రేమ ఈ విధముగ భగవంతుని అనంతశక్తిని అనంతప్రేమను సమన్వయము చేయుట గమనార్హము.

భారతీయ సంస్కృతి

డా. దివాకర్ల వేంకటావధాని

సంస్కృతి యను పదము సముపసర్గపూర్వక మైన కృధాతువునుండి యేర్పడినది. సంస్కార మన్నను సంస్కృతి యన్నను ఒకటే. దీనికి సంస్కరించుట, దోషములను తొలగించి లెస్సగా చేయుట జ్ఞానము మున్నగు నర్థము లున్నవి. సంస్కృతి నాగరికత పదములు సాధారణముగా సమానార్థకములుగా వాడబడు చున్నను వాని యర్థములందు భేద మున్నది. నాగరికత బాహ్యమైన దేహమునకు సంబంధించినది, సంస్కృతి యాంతరమైన ఆత్మకు సంబంధించినది. అందుచే సంస్కృతి పదమున మతము, వేదాంతము, కళలు సాహిత్యము మున్నగున వెన్నో ఇమిడి యున్నవని చెప్పవచ్చును. వాని యన్నింటియందు నంతర్వాహినిగా ప్రవహించు విజ్ఞానధారయే సంస్కృతి.

భారతీయసంస్కృతి సనాతనమైనది. దానికి మూలకందములు వేదములు. వేదమంత్రము లతి ప్రాచీనకాలమున దర్శింపబడిన వగుటచే నందలి భాషయు మిక్కిలి ప్రాచీనమైయుండును. వేదమంత్రము లందలి సంస్కృతమునకును తరువాత ప్రచారము పొందిన లౌకిక సంస్కృతము నకును పద పదార్థ వ్యాకృతులందు కొంత భేద మున్నది. కాలక్రమమున ప్రాచీనమైన వేద భాష సామాన్యజనుల కవగాహనము కాక

పోఁగా నందలి సంస్కృత ప్రకాశమును సర్వజనుల కందుబాటులోనికి తెచ్చు నుద్దేశముతో వాల్మీకివ్యాసాదులగు మహర్షులు లౌకిక భాషలో రామాయణ భారత పురాణాది గ్రంథములను రచించిరి. అవి కథోపాఖ్యానాదులద్వారా వేద నిక్షిప్తములైన ధర్మనీతి తత్త్వములను పఠితల కందజేయును. నిజము పరిశీలింప నవి యన్నియు వేదార్థోపబృంహణార్థము నిర్మింపఁబడి నట్టివే. ''పరోపకారః పుణ్యాయ పాపాయ పరపీడన'' మ్మనునది వాని సంక్షిప్త పరమార్థము.

భారతీయసంస్కృతివాహిని ఐహికాముష్మికములను నిరుదరుల నొరసి ప్రవహించుచుండును. అది ఐహికాముష్మికాభ్యుదయములు రెండింటికి సమముగా యత్నించును. ఆ రెంటిలో నే యొక్క దానితోనైన తృప్తి పొందునది సమగ్ర సంస్కృతి కాఁజాలదు. పాశ్చాత్య దేశములవారు మహైశ్వర్యసంపన్నులైనను శాంతి హీనులై కలఁత నొందుచుండుటకు వారిహము నందువలె పరమునందు దృష్టి సారింప కుండుటయే కారణము. ఈ క్రింది శ్లోకము భారతీయ సంస్కృతి పరమార్థమును చక్కగా బోధించుచున్నది.

వర్షార్థమష్టౌ ప్రయతేత మాసా
న్నిశార్థ మర్ధం దివసే యతేత
వార్ధక్య హేతో ర్వయసా నవేన
పరస్య హేతో రిహ జన్మనా చ.

''వర్షాకాలమున సరిగా పని చేయుట కవకాశ ముండదు. కావున తత్కాల సౌకర్యమునకై మిగిలిన ఎనిమిది నెలలు శ్రమింపవలెను. నిశాసౌఖ్యమునకై పగటిపూట పని చేయవలెను. పరలోకసౌఖ్యమునకై ఈ లోకమున పనిచేయ వలయును. అని యీ శ్లోకమునందలి యర్థము. భారతీయ సంస్కృతియు నీ యర్థమునే బోధించును. పురాతన భారతీయ సంప్రదాయము లన్నింట, సాహిత్య సదుద్యమము లన్నింట నీయుభయార్థసాధనమిమిడియుండును. గతమునుబట్టి వర్తమానమును సరిదిద్దుకొని భవిష్యత్తు నంతకంటెను మేల్తరము కావించుకొనవలయునని దాని ఆశయము.

భారతీయసంస్కృతి సహన సంపన్నమైనది. చరిత్ర పరిశీలించి చూచినచో భారత దేశముపై వివిధ కాలములందు పలువురు విదేశీయులు దండెత్తి దాని నాక్రమించుకొని కొంత కాలము పరిపాలన సాగించినట్లు తెలియవచ్చును. వైదేశికములైన ఆ దండయాత్రలు కేవలము రాజకీయములైనట్టివే కావు. సాంస్కృతికములైనట్టివి కూడను. ఆ విదేశీయులు తమ అధికారముతో పాటు మత సంస్కృతిసంప్రదాయములను కూడ భారత దేశమున ప్రవేశపెట్టుటకై యత్నించిరి. వా రెన్ని యత్నములు కావించినను భారతీయ సంస్కృతి స్వరూపమును పూర్తిగా మార్చఁజాలక పోయిరి. పరధర్మ సంస్కృతులయందేదైన మంచియున్నచో భారతీయ సంస్కృతి దానిని గ్రహించినది. తనయందలి మంచిని వాని కందించినది. అంతే కాని తన స్వత్వమును కోల్పోయి యుండలేదు. ఇందుకు భారతీయ సంస్కృతి యందలి సహనశీలతయే కారణము. నిజము పరిశీలింప సహనమే సంస్కృతి. శ్రీ రాధాకృష్ణ పండితులు 'Tolerence is culture' అని చెప్పియున్నారు. అట్టి సహనసంపద భారతీయ సంస్కృతియందు పుష్కలముగా నున్నది. అహింసతోడను తితిక్షతోడను కూడిన సత్యము దాని ప్రధాన లక్షణము.

పాశ్చాత్య నాగరికతా ప్రభావము వలన నేమి, పరమత ప్రచార ప్రభావమువలన నేమి, వర్తమాన కాలమున భారతీయుల వేషభాషల యందును మన స్తత్త్వమునందును కొంత మార్పు

కనవచ్చుచున్నది. పరధర్మసంప్రదాయములం దేదో మేలు కలదని భ్రమించి అగ్నినిజూచి ఫలమని భ్రాంతిపడి తదుదగ్రజ్వాలావలీఢమైనసమయు శలభములవలె కొందఱు వానిచే నావర్జితులై స్వత్వమును కోల్పోవుచున్నారు పతనానంతరము పశ్చాత్తాపము పొందుటకంటె ముందే జాగరూకత వహించుట మంచిది. "శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మాత్ స్వనుష్ఠితా" త్తని భగవద్గీత నొక్కి చెప్పుచున్నది. పరధర్మముకంటె విగుణమైనను స్వధర్మము శ్రేయస్కరమన సగుణమైన స్వధర్మమును గూర్చి వేఱుగా చెప్పనేల!

భారతదేశము వేదోపనిషదాదులు ప్రభవించిన దేశమగుటచే తత్త్వప్రధానమని పేరొందినది. అందుచే పై దేశములవారు భారతీయులు వేదాదులయందును తత్త్వగ్రంథములందును నిష్ణాతులై యుందురని భావింతురు. భారతీయులెవరైన నున్నత విద్యాధ్యయనమునకై పాశ్చాత్యదేశముల కరిగినపు డందుండువారు వారిని వేదములనుగూర్చియు గీతోపనిషదాదులను గూర్చియు నేమైన చెప్పుమని యడుగుదురట; కాని భారతీయులా పేరులను మాత్రము వినియుందురు కాని వానిని గూర్చి యేమియు తెలియని పరిస్థితిలో నుందురు. అప్పుడు వారు భారతీయుల యాధ్యాత్మిక పరిజ్ఞాన మింతేనా యని వారిని గూర్చియే కాక సర్వ భారతీయులను గూర్చియు భారతీయ సంస్కృతి సంపదను గూర్చియు లాఘవ భావమును వహింపవచ్చును. నిజమున కిప్పటి భారతీయుల పరిస్థితి యాధ్యాత్మిక విషయమున శోచనీయముగనే యున్నదని చెప్పవలయును. అందుచే వేదవేదాంతముల గూర్చియు భారతీయ సంస్కృతిని గూర్చియు కొంతైన నెఱుంగవలసిన యావశ్యకత యెక్కువగా గోచరించును. నాకే యధికార మున్నచో నట్టివారికి భారతీయ సంస్కృతి విషయములలో నొక పరీక్ష పెట్టి యందుత్తీర్ణత గాంచిన వారినే భారతదేశమును విడిచి పై దేశముల కరుగనిత్తును.

రాత్రి యంతయు నంధకారమయమై యుండును. ఆ యంధకారమున నల్లాడువారు సూర్యుడెప్పు డుదయించి దానిని పటాపంచలొనరించునా యని తూర్పు దెస కాత్రమున దృష్టులు సారించుచుందురు. అట్లే అనాత్మవాద ధ్వాంత విభ్రాంతులైన పాశ్చాత్యులు ప్రాచ్యమైన భారతదేశము నుండి తత్త్వవేత్తలైన శాంతిదూతలెవ్వరైన నరుదెంచి తమకు శాంతిని ప్రసాదింతురేమో యని యత్తెత్తి చూచుచుందురు. అందుకు శంకర రామానుజాదులును, బుద్ధమహావీరాదులును, వివేకానందరామతీర్థాదులును భారతదేశమున నుదయించి తమ ప్రబోధామృతముచే ప్రపంచమునకు శాంత్యానందములను ప్రసాదించి యుండుటయే కారణము. భారతదేశ మట్టి మహాపురుషులను తయారుచేసి అశాంతి కల్లోలితమైన ప్రపంచమునకు శాంతి ప్రసాదింపవలసిన అగత్యమెంతైన నున్నది.

కొందరు భారతీయులు వేదవేదాంత భారత రామాయణాదులం దంతర్గతమైన తత్త్వసంపద నెఱుంగజాలక పోవుట యటుండ నివి సారహీనము లనియు పుక్కిటి పురాణములనియు నాక్షేపించుచుందురు. అట్లనుట వారి యల్పజ్ఞానమునకును అహంకారమునకును తార్కాణము. అనర్ఘమైన రత్నము చేతికి చిక్కి దాని మూల్య మెఱుంగక రాయి యని గేలి చేసిన వారి యజ్ఞానమే వెల్లడి యగును. అదియునుం గాక అనర్ఘమైన రత్నమును పోగొట్టుకొంటిమే

యని వారు పశ్చాత్తాప పడవలసి వచ్చును. భారతీయసంస్కృతికి నిధానములైన యామహా గ్రంథములను నిరసించువారి పరిస్థితియు నిట్లే యుండును. పూర్వ మొకప్పు డొక గొల్లవాని కమూల్యమైన రత్న మొకటి లభింప నాతఁడు దాని నొక నులకత్రాటితో మేకమెడలో కట్టి దానిని త్రోలుకొనుచు నింటికి పోవుచుండెను. దారిలో నొక రత్నాలవర్తకుఁ డా రత్నమును చూచి ఆశ్చర్యపడి దానిని తన కిమ్మని యా గొల్లవాని నడిగెను. గొల్లవాఁడు ముద్దుగా మేకమెడలో కట్టిన దాని నిచ్చుట కిష్టపడ లేదు. అప్పుడు రత్నవర్తకుఁ డైదు రూపాయల నాతని కిచ్చి యా ఱాతి నిమ్మని కోరెను. గొల్ల వానికి దాని విలువ తెలియనందున దానిని మేక మెడనుండి తీసి వర్తకుని చేతి కిచ్చెను. వర్తకునిచేత చేరఁగనే ఆ రత్నము వేయి ముక్కలై పోయెను. అది చూచి వర్తకుఁడు "ఓ రత్నమా! ఇదేమి? అనాగరికుడైన యా గొల్లవాని చెంత నున్నంతసేపు జాజ్వల్యమానముగా ప్రకాశించితివి. నీ మహాత్మ్యము నెఱిఁగిన నా చేతికి రాఁగనే వేయిముక్కలైపోయితివి" అని యడిగెను. అంత నొక రత్నపు ముక్క "ఔను, ఆ గొల్లవాఁ డనాగరికుఁడే. నా విలువ అతనికి తెలియదు. అందుచేతనే అతఁ డైదు రూపాయలకు మురిసి రత్నమును నీ కిచ్చినాఁడు. కాని నాగరికుఁడవు, జ్ఞానవంతుఁడవు, నా విలువ తెలిసినవాఁడవు అయిన నీవు నా కైదు రూపాయలే విలువ కట్టుట చూచి నా గుండె వేయి ముక్కలైపోయినది" అని చెప్పెను. రత్నవ్యాపారి లజ్జితుఁడై తల వంచుకొనెను. అట్లే విదేశీయులు గొల్లవాని వలె భారతీయ సంస్కృతి సర్వస్వములైన వేదాదుల విలువ నెఱుంగక వానిని లఘూకరింప వచ్చును. కాని భారత దేశమున పుట్టి భారతీయ రక్తము నాడులలో ప్రవహించు భారతీయులే వానిని నిరసించినచో వానిని నిర్మించిన మహర్షుల ఆత్మలు వ్యథితములై సహస్ర ఖండములై పోవును. వారి యాత్మల ఖేదము తత్కారణ భూతులను శాపగ్రస్తుల నొనరించుటే కాక తరతరములవఱకు చింతాగ్నిదగ్ధులఁ గావించును.

భారతీయ సంస్కృతి ప్రకాశ మిప్పు డనేక కారణములచే మరుగుపడి యుండుట నిజమే, అంత మాత్రమున నది నిర్మూలమై నశించిన దని భావింపరాదు. త్రివేణీసంగమమైన ప్రయాగలో గంగాయమునలే కనిపించును. కాని సరస్వతీనది చర్మచక్షువులకు గోచరింపదు. అయ్యును అది అంతర్వాహినిగా ప్రవహించుచునే యున్నది. అట్లే భారతీయ సంస్కృతీవాహినియు నిప్పుడు పరనాగరికతా ప్రభావ గ్రీష్మాతపముచే శుష్కించి దృశ్యాదృశ్యముగ నుండి సన్నగిల్లి పోవచ్చును. మరల నచిర కాలముననే వివిధ హిందూ సంస్థల ప్రచార ప్రబోధములను ప్రావృట్కాల ప్రభావముచే నది నిండారి యొడ్డుల నొరసి ప్రవహించుచు సర్వ ప్రపంచమునకు కనువిందొనర్పఁజాలు ననుటలో సందేహము లేదు. భారతీయసంస్కృతి పరమాత్మ ప్రభవలె నచ్ఛేద్యము, అశోష్యము. దాని సంపర్కము, పరశువేధి యితరలోహములను వలె, పతితులను సైతము పవిత్రీకరించి పరమానంద సంభరితుల నొనరించును.

ప్రేమారాధనము

విశ్వనాథ్

ప్రపంచమున నన్ని బంధములకంటెను బలవత్తరమైనది ప్రేమ. మానవునకు ఇతర మానవులతోగాని వస్తువులతోగాని ఏర్పడు గాఢమైన అనుబంధమును ప్రేమ యందుము. ఈ ప్రేమ పుత్రులపట్లను భార్యపట్లను ధనము పట్లను అధికారముపట్లను పేరు ప్రతిష్ఠలపట్లను పరాకాష్ఠనంది సాధారణముగ కన్పించును. ఒకకొడుకు పరీక్ష తప్పినచో తండ్రికి పిచ్చి పట్టినంతపని యగును. భార్య ద్రోహముచేసినచో భర్తకు నిజముగా పిచ్చియే పట్టును. కడుపుకట్టుకొని కూడబెట్టిన ధనము నష్టము కాగా మానవుడు ఆత్మహత్య చేసికొనును. ఇట్లే అధికారముపట్లను పేరుప్రతిష్ఠలపట్లను గల ఇట్టి ప్రగాఢమైన బంధమునే ప్రేమయనుచున్నాము. ఇవియన్నియు ఇంద్రియ విషయములే. కనుక తాత్కాలికముగ మాత్రము ఆనందము కలిగించును. ఎప్పుడు మానవుడు ఈ ఇంద్రియముల కతీతమైన వస్తువును గుర్తింపగలడో అప్పుడు అతనికి శాశ్వతమగు ఆనందము నొనగూర్చు విషయము లభించును. ఆ ఇంద్రియాతీతమగు వస్తువునే భగవంతుడనుచున్నాము.

ఈ భగవంతుని ప్రేమించుట ఎట్లు? ఇంద్రియ విషయముల నెట్లు గాఢముగ ప్రేమించుచు అవి లేనిచో లభింపనిచో జీవింపలేమని భావింతుమో అట్లే భగవంతుడు లేకుండిన జీవింపలేమను ఆర్తితో ప్రేమింపవలెను. కనుక భగవంతుని ప్రేమించుటయన మన సహజ స్వభావమును నిర్మూలించుటకాదు. దానిని భగవదున్ముఖముచేయుట. ఇదియే నిజమగు భగవత్ప్రేమ. భగవద్భక్తి. ప్రహ్లాదుడనునట్లు బుద్ధిహీనులకు ఇంద్రియ విషయములపై ఎట్టి తరుగని ప్రేమయుండునో మనకు భగవంతుని పట్ల అట్టి ప్రేమ చెదరక ఉండవలెను.

ఒక యువతిని ప్రేమించు యువకు డెన్ని కష్టముల బడునో మనము చూతుము. ఆమె కెట్టి వేషభాషలు నచ్చునో కనుగొని వానినే అతడవలంబించును. ఆమె రుచులెట్టివో గ్రహించి తదనుగుణముగనే తన రుచులను మార్చుకొనును. ఆమెకెట్టి మాటలు పాటలు ప్రీతిని కల్గించునో వానినే మాటలాడును. తన వైపు కటాక్షవీక్షణము బరపినచో మురిసిపోవును. పెడమొగమైనచో పాతాళమునకు క్రుంగిపోవును. అట్లే భగవత్ప్రేమను సంపాదింపగోరువారు భగవంతుని కేవి ఇష్టమో కనుగొనవలెను. తదనుగుణముగ నడచుకొనవలెను. భగవత్ప్రేమకు తగిన అర్హతలను సంపాదించుకొనవలెను.

భగవత్ప్రేమను పొందినవారు శ్రీమద్రామానుజాచార్యులవంటివారు భగవంతుని ప్రసన్నుని చేసికొనుటకు కావలసిన లక్షణములను వివరించిరి. అవి వివేకము, విమోకము, అభ్యాసము, క్రియ, కల్యాణము, అనవసాదము అనునవి.

1. వివేకము : — మద్రామానుజాచార్యుల యభిప్రాయమున వివేకమన ఆహారమునుగూర్చిన వివేకము. మన శరీరము బుద్ధి మనస్సు అన్నియు మనము స్వీకరించు ఆహారముయొక్క పరిణామములే. ఆహారముయొక్క లక్షణము లెట్లుండిన మన బుద్ధియు మనస్సుకూడ అట్టివే యగును. మనకుగల శారీరక మానసిక శక్తులు ప్రేరణలు అన్నియు ఆహారముయొక్క ఫలితమే. ఉద్రేకములను

కలిగించు మాంసము సారాయి వెల్లుల్లి మొదలగునవి తినినచో మనస్సుకూడ ఉద్రిక్తమై అశాంతి పాలగును. పాలు నెయ్యి శాకములు ధాన్యములు మొదలగు వస్తువులు మనస్సును కుదుటపరచి ప్రశాంతతను ఏకోన్ముఖతను చేకూర్చును. చలిదియన్నము, పాచిపోయిన వస్తువులు, రసములేనివి మందము కలిగించునవి అగు వస్తువులను తినినచో బుద్ధిమాంద్యము నిద్ర అలసత అలవడును. కనుక భగవత్ప్రేమను సాధింపగోరువాడు తన యాహారమునందలి స్వభావదోషములను(దీనినే జాతిదోషమందురు) తొలగించుకొనవలెను.

ప్రత్యేకము, మాంసాహారము వలన మనకు క్రౌర్యము ఏర్పడుటయేకాక ఇతర మానవులు క్రూరులగుటనుకూడ ప్రోత్సహించినవారమగుదుము. కసాయివారు ఏ సమాజమున గౌరవనీయులుగా నున్నారు?

ఆహారమునందు వెంట్రుకలు గోర్లు మొదలగు కల్మషములుండుట రెండవదోషము. దీనిని నిమిత్తదోషమందురు. మనము స్వీకరించు ఆహారము స్వచ్ఛముగ నుండవలెను. అపుడే మనస్సును స్వచ్ఛమగును. దుమ్ము ధూళిపడిన ఆహారము ఈగలు వ్రాలిన ఆహారము మొదలగునవి అన్నియు నిమితదూషితములు. ఇంతియగాక ముఖ్యముగ గమనింపవలసినది పెదవులను వ్యర్థముగ చేతులతో తాకుట ఉచ్ఛిష్టమును తినుట. ఇవి రెండును చాల హానికరములు. పెదవులపై చర్మపుపొర చాల పలుచగ నుండును. సంస్కారములు లోన ప్రవేశించుట కిది అత్యంతము సులువైన మార్గము. కాగితములను త్రిప్పునపుడు పెదవులను చేతితో తాకుట ఎంగిలిపూసి స్టాంపులు మొదలగువాని నంటించుట మొదలగుపనులు, ఆరోగ్యరీత్యా హానికరములగుట యటుంచి, చెడు సంస్కారములు అంతర్గతములగుటకు వీలు కలిగించును. ఉచ్ఛిష్టమును తినుటవలన ఏవ్యక్తి ఉచ్ఛిష్టమును తినుచున్నామో ఆ వ్యక్తి సంస్కారములు సులభతమముగ మనయందు ప్రవేశించును. మన చెడుసంస్కారములను పోగొట్టుకొనవలసినదిపోయి ఇంకొకరి చెడుసంస్కారములను కొని తెచ్చుకొందుము. ఆహారమున నిట్టివి నిమిత్తదోషములు.

మూడవది ఆశ్రయదోషము ప్రతివ్యక్తియు తన సంస్కారములను నిరంతరము ప్రసరింప జేయుచుండును. అవినీతిపరులు చెడునడవడి కలుగువారు స్పృశించిన ఆహారము వారినుండి గ్రహించిన ఆహారము అట్టి యాలోచనలనే మనయందు కలుగజేయును. ఆ ఆహారము ఎంత శ్రేష్ఠమైనజాతికి చెందినను అట్టి పాపవర్తనుల ఆశ్రయమున దోషపూరితమగును సంప్రదాయములను పాటించు గృహములందు బయటితిండి తినరాదనుట ఈ కారణముననే. ఇవి మూడును బాహ్యమగు ఆహారదోషములు వీనిని గుర్తించి తొలగుటయే వివేకము.

శ్రీశంకరభగవత్పాదులు ఆహారశుద్ధికి మానసికమగు నర్థమును చెప్పిరి. మనస్సు యొక్క ప్రశాంతత మనముచేయు ఆలోచనలను బట్టియుండును. మంచి ఆలోచనలు చేసినచో మంచిరీతుల నాలోచింపగలిగినచో అదియే ఆహారశుద్ధి. వారును అట్టి ఆహారదోషములను మూడింటిని పేర్కొనిరి. అందు మొదటిది సంగము.

సంగమువలన మానవుడు మరియొకనికి దాసుడగును. అతనికి సుఖసంతోషములను కలిగించుటకు మరి ఎందరికైనను దుఃఖము కల్గించుటకు వెనుదీయడు. ప్రపంచమున గల దుఃఖములకు తొంబదితొమ్మిదిపాళ్లు సంగమే

కారణము. 'తన' వారికి మేలుచేయగోరి మానవుడు అనేకులకు అపకారము చేయుచున్నాడు. భగవంతుడు ఎల్లరయందును కలడుకదా. ఇతరులను బాధించి భగవంతుని ప్రీతునిచేయుట ఎట్లు? కనుక మానవుడు నాది నేను నావారు అను సంగమునువదలి ఎల్లరును తనవారే అను ఆదర భావముతో వ్యవహరింపవలెను. సంగము వలన మరియొకరికి బానిసల మగుటవలన మన స్వాతంత్ర్యమును ఆనందమును కోల్పోవుదుము. నిస్సంగమును అలవరచుకొనుటవలన ఉద్వేగములను మనశ్చాంచల్య కారణములగు భావములను తొలగించుకొన గలుగుదుము.

రెండవది అసూయ. ఇంకొకనికి కలది తనకులేదే యని విచారించుట అసూయ. మానవునకు ఇంద్రియ విషయములపైననే కోరిక యున్నంతవరకును అసూయను వదలించుకొనుట మిక్కిలి కష్టము. అసూయవలన మనశ్శాంతి నష్టమగుటయేకాక ఇతరుల కపకారము చేయవలెనని కూడ మానవుడు యత్నించును. అసూయను తగ్గించుకొనుకొలది మనస్సు శుభ్రతరమగును.

మూడవది మోహము. ఒకవస్తువు నింకొక వస్తువుగ భ్రమించుట మోహము. మానవులు సాధారణముగ దుఃఖాశ్రయములగు ఇంద్రియ విషయములను ఆనందసాధనములుగ భ్రమించి వానికై కడగండ్ల పాలగుచుందురు. ప్రతి విషయముయొక్కయు నిజరూపమును గ్రహించి దుఃఖమును కలిగించు విషయములనుండి వైదొలగి ఆనందదాయకములగు వానిని సేవింపవలెను. కనుక మంచిఫలితములనిచ్చు కార్యములు మొదట దుఃఖమునే కల్గించునట్లు కన్పించినను అట్టి భ్రమకు లోనుగాక వానియందే మానవుడు నిమగ్నుడు కావలెను. అట్లే ప్రథమమున సుఖమును కల్గించినను తుదిని దుఃఖమును కల్గించు విషయములను గుర్తించి విషమువలె దానిని వదలవలెను. అప్పుడు మనస్సు క్రమముగ పరిశుద్ధమగును.

ఇట్టిది శ్రీశంకరు లుపదేశించిన వివేకము. కాని సాధారణముగ ఈ రెండింటిని కలిపి పాలించుట శ్రేయస్కరము. జనులకు శ్రీశంకరవచనమే సమంజసమని తోచినను, నిత్యజీవనమున మన మనఃస్థితి ఆహారముపైననే ఆధారపడియుండుటను గమనింతుము. మనోబలము తగినంత చేకూరువరకు మద్రామానుజ ప్రోక్తమైన ఆహారశుద్ధి పాటించుట ఆవశ్యకము. అటుపిదప నియమమును కొంత సడలించినను ప్రమాదముండదు. కాని ఆరంభముననే అట్టి నిషేధములను వదలినచో కంచె లేని మొక్కకువలె మనకు నాశము తప్పదు.

2. విమోకము : విమోకమనగా స్వేచ్ఛ. మనము ఇంద్రియసుఖములచేతను వానిపై గల కోర్కెలచేతను బద్ధులమై యున్నాము. వానినుండి అట్టి కోరికలనుండి విడివడుటయే విమోకము. అనగా కోరిక లన్నింటిని చంపుకొనవలెనా? అక్కఱలేదు. ఆ కోరిక లన్నియు భగవంతుడు కావలెనను కోరికకు ఆనుషంగికములుగ నుండవచ్చును. ధనమో అధికారమో భార్యయో పుత్రులో ఎవరైనను భగవంతుని దర్శించుటకు సహాయకులైరేని ఉండవచ్చును. కాని భగవద్దర్శనమున కాటంకమగుచో సర్పదష్టమైన అంగుష్ఠమును వలె వెంటనే ఖండింపవలెను.

ఇంద్రియసుఖములనే మనము కోరుటకు కారణమేమి? మన శరీరము శాశ్వతమను భ్రమయే. నిరంతరము మనచుట్టును అనేకులు మరణించుటను చూచుచున్నాము. అయినను మనము మాత్రమే శాశ్వతుల మనుకొనుచు

శరీరమునకు 'సుఖము' కలిగించు విషయములనే కోరుచు వానియందే తగుల్కొనుచున్నాము. ఎప్పుడు మనము మన శరీర రూపమున శాశ్వతులము కామని గుర్తింతుమో అప్పుడు శారీరక వాంఛలపై కోరిక తొలగిపోవును. దీనిని దృఢతరము చేసికొనుటకే నిరంతరము దేవుని దర్శింపవలెనను కోరిక తప్ప మిగత కోరికలకు వేనికిని స్థానమీయకుండవలెను. ఇట్లు ఇంద్రియసుఖముల పట్ల గలుగు కోర్కెలనుండి విడివడుట విమోకము.

3. అభ్యాసము : నిరంతరమును దైవమును తలచుకొనుట సాధ్యమా? ఇంద్రియవిషయములవైపు మనస్సు మరల మరల పరువులెత్తుచుండునే? అయినను ఎడ తెగని ప్రయత్నము వలన నిరంతర దైవధ్యానము సాధ్యమే. ఎప్పుడెప్పుడు మనస్సు అన్యాక్రాంతమగునో, అయినదని గుర్తింతుమో అప్పుడే మరల మనస్సును సమీకరించి దేవునిపై నిలుపవలెను. దీనికి సహాయముగ దైహిక కర్మలను గూడ దైవమును గూర్చి చేయుచుండవలెను. ఇట్టివే దైవప్రతిమకు అలంకరణలు పూజాపురస్కారములు భజనలు సంకీర్తనలు మొదలగునవి. ఇట్టి కార్యములను చేయునపుడు మనఃపూర్వకముగ చేయుచుండినచో భగవచ్చింతన సులభతరమగును. కాని శారీరక కార్యకలాపములను చేయుచు మనస్సును ఇచ్చవచ్చినరీతి నాలోచింప నిచ్చినచో అది ఆత్మవంచనయే.

అభ్యాసమునకు బలవత్తరమగు సహాయము సంగీతము. ఎట్టి మందుడైనను, మనస్సు ఎంత అధీనమున లేనివాడైనను శ్రావ్యమగు సంగీతము చెవుల బడినంతనే కొంతవరకు ఏకాగ్రచిత్తుడగును. కనుక ఇట్టి సంగీతము భగవత్పరముగ నభ్యసించినచో దైవచింతన సులభసాధ్యమగును.

4. క్రియ : మనము చేయు కర్మలును మనః పారిశుద్ధ్యమును సాధించునవిగ నుండవలెను. ముఖ్యతమమగు కల్మషమే స్వార్థపరత. స్వార్థమున్నంతవరకు నిజమగు భగవచ్చింతన జరుగదు. కనుక నిస్స్వార్థత నలవరచుకోవలెను. దీనికై ఉపదేశింపబడినవే పంచమహాయజ్ఞములు. దేవయజ్ఞము మన ఇష్టదేవతలకు చేయు పూజలు, పితృయజ్ఞములు శ్రాద్ధకర్మలు మాసికములు మొదలగునవి. పరలోకమున నున్న పితరులకు తృప్తి కలిగించుట. ఋషియజ్ఞమన అనుదినము పవిత్రగ్రంథములను చదువుట పారమార్థిక చింతనచేయుట. నరయజ్ఞమన మానవులను తృప్తిపరచుట. భూతయజ్ఞమన ఇతర ప్రాణికోటికి సహాయము చేయుట.

ఇవి యన్నియు భగవత్సేవ యందలి అంశములే. పవిత్రగ్రంథములను చదువుటవలన పవిత్రములగు ఆలోచనలు మనస్సున కెక్కి ఏదో యొక కాలమున ఆచరణలోనికి వచ్చి ఫలము నిచ్చును. ప్రస్తుత సమయమున ముఖ్యమైనది నరయజ్ఞమే. ఇతరులు దుఃఖపడుచుండగా తాను సుఖపడదలచువాడు మహాపాపి. ఇతరులను తృప్తిపరచియే శక్తి కొలది తృప్తిపరచిన మీదటనే తన సుఖమును గూర్చి యాలోచింపవలెను. శ్రీ వివేకానంద స్వామి యనునట్లు నీవు ఇల్లు కట్టుకొన నెంచినచో ఇతరుల కిండ్లున్నవో లేదో మొదట గమనింపుము. నీవు భోజనము చేయుటకు ముందు ఇతరులు భుజించిరో లేదో చూడుము. ఇట్లు తనకు ఏయే సుఖములు కావలెనని మానవుడు కోరుకొనునో అవి యన్నియు ఇతరులు కూడ అనుభవించుచున్నారా లేదా

యని విచారించి వారికి తోడ్పడుట వలన స్వార్థము చాలవరకు తగ్గిపోవును. బీదలు సాక్షాత్ భగవదవతారములే అని ఎంచి వారికి సేవచేయవలయును. ఇట్లు నిరంతరము పరుల సుఖమును గూర్చి ఆలోచించుచు ప్రయత్నించుట వలన క్రమముగా మనస్సు పరిశుభ్రమై భగవచ్చింతనకు సరియగు ఉపకరణమగును.

5. కల్యాణము : కల్యాణమన పవిత్రత. ఇందు సత్యము ఆర్జవము దయ అహింస దానము అను నంశములు కలవు. ఆడితప్ప కుండుట సత్యము. సత్యము నవలంబించుట వలన త్రికరణశుద్ధి యేర్పడి మనస్సు అనవసరముగ విచలితము కాకుండును. ఆర్జవ మన వక్రచింతనలు చేయకుండుట. మోసము చేయకుండుట. దయ అనగా ఇతరుల కష్టములకు బాధచెంది వానిని తీర్పగోరు గుణము. అహింస యనగా మనసా వాచా కర్మణా ఇతరులకు బాధ కల్గింపకుండుట. దానమనగా తనకు కలిగిన దానిని ఇతరులతో పంచుకొనుట.

అన్నియు ముఖ్యములే యైనను దానమునకు ప్రత్యేక స్థానము గలదు. అది స్వార్థపరతను తొలగించుకొనుటకు మిక్కిలి సహాయకారి. సాంప్రదాయికముగ ప్రథమ ఫలితములు భగవంతునకు బీదసాదలకు పంచు నలవాటు కలదు పండిన పంటలో కొంతభాగము దేవునకు సంతర్పణకు వినియోగింపబడును. తోటయందు మొదట కోసిన కాయలు భగవంతునకు బీదసాదలకు వినియోగింపబడును. ఇట్లే అనుదినమును భోజనసమయమున కొంత భాగము భిక్షుకులకు సేవకులకు పశువులకు ప్రత్యేకింతురు. ఇందువలన అడుగడుగునను ఇతరులను గూర్చిన ఆలోచన కలిగి స్వార్థపరత క్రమముగా తగ్గిపోవును.

అనభిధ్యయని ఇంకొక గుణము కలదు. ఇంకొకరి వస్తువులను కోరకుండుట వ్యర్థమగు ఆలోచనలు చేయకుండుట తనకు జరిగిన యపకారమును గూర్చి తలచి తలచి విలపింపకుండుట అనభిధ్య యనబడును. స్పష్టముగనే ఈ మూడును మనఃప్రవృత్తిని ప్రశాంతముగ చేయును.

6. అనవసాదము : తృప్తి సంతోషము కలిగియుండుట. ఎప్పుడును విచారముగ దుఃఖితులై యుండువారు భగవత్ప్రేమ కర్హులు కారు. అట్లు దుఃఖితులగువారు ఇతరుల సంతోషమును సహింపలేరు. తమయందుండు ప్రేమ లేశమునుకూడ పోగొట్టుకొని క్రూరాత్ములగుదురు. ప్రపంచమున దేవుని పేరిట జరిగిన రక్తపాతముల కన్నింటికిని ఇట్టివారే కారణము. కనుక సదా ఆనందముగ నుండవలెను.

అట్లని విపరీతమగు నవ్వును ఉత్సాహమును వెళ్లబోయరాదు. దానినే ఉద్ధర్ష మందురు. ఉద్ధర్షము కూడ పనికిరాదు. ఇటు విచారమును అటు ఉద్ధర్షమును పరిహరించి భగవంతుని ప్రేమింపగోరువాడు ఎల్లప్పుడును సంతుష్టుడై ఆనందముగ నుండు ప్రయత్నము చేయవలెను.

భగవంతుని ప్రేమను సంపాదింపవలె ననిన మనకుండవలసిన అర్హతలివి. ఈ యర్హతలను మనమెంత ఎక్కువగా సంపాదించుకొనగలిగిన నంత త్వరగా భగవద్దర్శనము సాధ్యమగును.

వేదః ప్రాచేతసాదాసీత్

'సరస్వతీ కంఠాభరణ' శ్రీ వేదుల సూర్యనారాయణశర్మ.

శ్రీమద్రామాయణము పారాయణము చేయునపుడు ప్రప్రథమముగ ఈ క్రింది శ్లోకము పఠింపబడుట మనము గమనించుచుండుము.

శ్లో॥ వేదవేద్యే పరేపుంసి
జాతే దశరథాత్మజే,
వేదః ప్రాచేతసాదాసీత్
సాక్షాద్రామాయణాత్మనా.

దీనికి అందఱు చెప్పుకొను అర్థము:— వేదవేద్యే = వేదముచేత తెలిసికొనదగినవాడగు, పరేపుంసి = పరమపురుషుడు (భగవంతుడు), దశరథాత్మజే = దశరథునికొడుకై, జాతే = పుట్టినవాడగుచుండగా (సతిసప్తమి), వేదః = వేదము, ప్రాచేతసాత్ = వాల్మీకినుండి, సాక్షాత్ = ప్రత్యక్షముగ, రామాయణాత్మనా = రామాయణ స్వరూపముతో, ఆసీత్ = ఆయెను.

శ్రీరాముడు భగవంతుడు కాన అతడు వేదవేద్యుడు. ఆ భగవంతుడు దశరథుని కొడుకై పుట్టినాడు. అతని చరిత్రము రామాయణము. దానిని వాల్మీకి వ్రాసినాడు. అది సాక్షాత్తు వేదము. వేదముచేత తెలిసికొనదగు భగవంతుని రామాయణ గ్రంథమువలన తెలిసికొనగలమని ఫలితార్థము. ఈ విధముగ శ్రీరాముడు భగవంతుడని రామాయణము వేదమని చెప్పినప్పుడు రామాయణకథ చదివినచో శ్రీరాముడు భగవంతుడని తెలియబడవలసియున్నది గదా! రామాయణకథలో మనకు ఈ భావము కలుగుచున్నదా? వేదములోని భగవంతుడు నిరాకారనిర్గుణ పరమాత్మ కాగా రామాయణములోని శ్రీరాముడు దశరథునకు పుట్టిన మానవరూపుడు. అతడు చేసిన పనులు మానవచేష్టలే. ఆదర్శమానవుడు కావచ్చును కాని మానవుడే. మానవాతీతుడు కాడు. తండ్రిమాట తలదాల్చినవాడు, ఏకపత్నీవ్రతుడు, ధర్మపరిపాలకుడు. శ్రీరాముని భార్యను రాక్షసు డెత్తుకొనిపోయెను. కోతుల సాయముతో శ్రీరాముడు తన భార్యను తిరిగి తెచ్చుకొనెను. ఈవిధమైన కథ వేదములోని భగవల్లక్షణములను తెలుపదని అందఱకు తెలిసినదే. అయినను శ్రీరాముని దేవునిగ పూజించుచున్నాము. ఈ కథకు వేదముతో సామ్యము చెప్పుటెట్లు? ఈ కథ వేదములో నున్నదా? రామాయణము ఆదికావ్యము. కావ్యత్వ పరిపూర్ణత సిద్ధింపజేసిన వాల్మీకి మహాకవి. ఒక ఇతివృత్తమును దీసికొని దానిని మహత్తర కావ్యధర్మములతో పోషించి ఒక మహాపురుషునిగ శ్రీరాముని సృష్టించి వాల్మీకి చరితార్థుడు కావచ్చును. ఆ కావ్యమునందలి ధర్మములను ఆదర్శములుగ తీసికొని, దానిని పఠించువారు కృతార్థులు కావచ్చును. కాని రామాయణము వేదమనికాని శ్రీరాముడు వేదప్రతిపాద్యుడైన భగవంతుడని కాని రామకథ ఆధారముగ చెప్పలేము. రామకథ చరిత్రాత్మకమని అయోధ్యాదులు ఇప్పటికిని ఉన్నవని చెప్పినప్పుడు, రామాయణము వేదమని రాముడు భగవంతుడని అసలే చెప్పలేము కదా!

ఇట్లయినచో పై శ్లోకమునకు చెప్పిన అర్థము సరికాదనవలెను. శ్రీరాముడు భగవంతుడని రామాయణము వేదమని సాధించు అర్థమును ఆ శ్లోకమునకు చెప్పుకొనవలెను. అట్టి అర్థము దానిలో నున్నదా? ఉన్నది. అందులోని వేదః దశరథాత్మజే ప్రాచేతసాత్

రామాయణాత్మనా అన్న పదములకు యోగరూఢ్యర్థము కాక యౌగికార్థమును చెప్పుకొన్నచో సరియగు అర్థము గోచరము కాగలదు. అది అంతరార్థము కాన తెలిసికొనుటకు అంతర్దృష్టి కావలె నంతియే. ఆ అర్థమిది.

వేదవేద్యే = జ్ఞానముచే తెలిసికొనదగిన, పుంసి = పరమపురుషతత్త్వము, పరే = (అన్ని తత్త్వములకు) చివరిదై యుండ, ఆ పరతత్త్వము దశరథ + ఆత్మ + జే = దశేంద్రియములను (అశ్వములను) బూన్చి నడిపించునట్టి రథికుడగు జీవునియొక్క, అనగా ఇంద్రియ దమనముచేయుచు గమ్యమును చేరుటకు యత్నించు సాధకునియొక్క, ఆత్మ = మనస్సునందు, జే = పుట్టినదగుచుండ, అనగా సాధకుడు పది ఇంద్రియములను సంయమముతో నడిపించుచు కైవల్యమువైపు పయనించువాడగుచుండ దైవము వాని హృదయములో ప్రవేశించునని అర్థము. అప్పుడు ప్రాచేతసాత్ + ప్రకృష్టమైన చేతస్సునుండి (ప్రచేతసః భవః ప్రాచేతసః అని రూప మేర్పడును). వేదః = జ్ఞానము, ప్రకృష్టమైన చేతస్సువలన సాధింపబడిన జ్ఞానము–పరమేశ్వర జ్ఞానమని యర్థము. సాక్షాత్ = ప్రత్యక్షముగ రామ + అయన + ఆత్మనా = రామశబ్దము 'రమ్' ధాతువునకు ఘఞ్ ప్రత్యయము చేరగా ఏర్పడినది. 'రమ్' ధాతువునకు ఆనందము అర్థముకాగా రామ అనగా ఆనందమని యర్థము. రామ + అయనము = ఆనందము స్థానముగ కలది అని అర్థము. రామాయణాత్మనా = ఆనందస్థానమైన స్వరూపముతో, ఆసీత్ = ఆయెను. అనగా ప్రకృష్టమైన చేతస్సునుండి కల్గిన జ్ఞానము ఆనందస్వరూపమని అర్థము. అట్టి ఆనందస్వరూపమునకును జ్ఞానమునకును అభేదము కాన రామాయణమునకును వేదమునకును అభేదము. ఇంద్రియ నిగ్రము సాధించిన సాధకునకు హృదయములో పరమపురుషుడు ప్రవేశించునని, ఆ తరువాత అతనికి ఇంద్రియ దమనసాధనవలన ఉత్కృష్టమైన మనస్సు కల్గునని, ఆ ఉత్కృష్టమైన మనస్సునుండి జ్ఞానము కల్గునని ఆ జ్ఞానము ఆనందాత్మకమని అదే భగవత్స్వరూపమని పై శ్లోకమువలన తెలియబడుచున్నది.

ఇప్పుడు రామాయణకథ పై శ్లోకము యొక్క అంతరార్థమునకు సరిపడునట్లుగ ఉండవలెను. ఉన్నదా మరి? ఉన్నది. దానిని చూచుట కంతర్దృష్టి కావలెను. రామాయణ కథకు అంతటికిని కైవల్య సాధకమైన అంతరార్థ మున్నది. ఈ అంతరార్థపరముగనే రామాయణము వేదమైనది. కథలోని ప్రత్యక్షార్థమును సాధింపవలెను. అచ్చటచ్చట వచ్చిన పాత్రల పేర్లలోని యౌగికార్థములను పరిశీలించినచో ఆ అర్థమే నిజమైన అర్థమనిపించును కూడ.

వైదికభాషలో బాహ్యార్థ విషయమునుండి గమ్యమానమగు మరియొక విషయమును చెప్పుట కాననగును. ఇదియే పరోక్షపద్ధతి. ''పరోక్ష ప్రియాః దేవాః'' అని వేదములో పదేపదే చెప్పబడియున్నది కూడ. వేదసిద్ధమైన ఈ పరోక్షపద్ధతితో రామకథకు వేద ప్రతిపాదితమైన పరతత్త్వ సాధనాపరమగు అంతరార్థ మెట్లువచ్చునో ఇకముందునుండి క్రమక్రమముగ తెలుపుటకు యత్నింతును.

తిరుక్కుఱళ్

మూలకర్త:
శ్రీ వళ్ళువనాయనారు

అనువక్త:
నే. భక్తవత్సలము

ఉపోద్ఘాతము

ప్రథమాధికారము - ఈశ్వరస్తుతి

అక్షరములకు ఆది అకారము, అట్లే జగత్తునకు ఆది భగవంతుడు ... 1

జ్ఞానమూర్తి శ్రీచరణములను ఉపాసింపజేని, చదివినందులకు గలిగిన ప్రయోజనమేమి! 2

(భక్తుల) హృదయకమలము నధిష్ఠించియుండు భగవంతుని శ్రీచరణముల నాశ్రయించినవారు నిరవధిక బ్రహ్మానందపరమపదమందు వెలసియుందురు. ... 3

రాగద్వేషరహితుని శ్రీచరణసమాశ్రితులకు సంసారదుఃఖము (తాపత్రయము) ఎక్కాలమందును ఉండదు. ... 4

యథార్థాక్షరమైన సర్వేశ్వరునిపొగడ్తను ఆకళించుకొన్నవారికి మాయాసంభవములైన పుణ్యాపాపము లంటవు. ... 5

పంచేంద్రియములతృష్ణను ఉడిపిన సర్వేశ్వరునిదైన సత్యధర్మమార్గమున నెలకొన్నవారు అమృతత్వ మొందుదురు. ... 6

తనకుసాటిలేనివాడగు సర్వేశ్వరుని శ్రీచరణములను ఆశ్రయించినవారికే కాని, ఇతరులకు మనోవ్యథలు తీఱుట అసంభవము. 7

ధర్మసాగరుడగు సర్వశ్రేష్ఠుని శ్రీచరణముల నాశ్రయించినవారికే కాని, ఇతరులకు ఇతరసాగరములను తరించుట అసంభవము. 8

అష్టగుణవిశిష్టుని శ్రీచరణములకు ప్రణమిల్లని శిరము విషయగ్రహణములేని యింద్రియములవలె నిరుపయోగము. ... 9

ఈశ్వరుని శ్రీచరణములను ఆశ్రయించినవారు భవసాగరమును తరింతురు, ఆశ్రయింపనివారు తరింపరు. 10

ద్వితీయాధికారము - వర్షప్రస్తుతి

వానవలన లోకమునకు స్థితి కలుగుచున్నందున, వానను అమృత మని గ్రహించుట భావ్యము. 11

మంచి ఆహారపదార్థములను పండించి, వానిని ఆరగించువారికి తానును ఆహార మగునది వాన. 12

సరియైన సమయమున కురియక వాన వంచించునేని సముద్రవేష్టితమగు నీవిశాలజగమునందలి ప్రాణులు ఆకలితో నకనకలాడుదురు. 13

పంటకు సాధకమైన వాన తగ్గినచో, రైతుల సేద్యము (నాగంటితో దున్నుట) సాగదు. 14

కురియక భూజనులను దుఃస్థితిపాలొనర్చి రాపాడునదియు వానయే; కురిసి, ఆధారమై, వారిని కాపాడునదియు వానయే. 15

వానచినుకు పడిననే తప్ప భువిపై పచ్చిగడ్డి మొలక తలచూపుట అసంభవము. 16

మేఘము నీటిని త్రాగి కడలిపోటును తగ్గించును, తాను గ్రోలిన నీటిని మేఘము వర్షించి కడలికే చేర్చును. మేఘ మిట్లు సేయకున్న కడలిస్వరూపమునకు ముప్పు. ... 17

వాన కురియకున్నచో, ఈ లోకమున వేల్పులకు వైభవముతో జరుగు పూజయు సాగదు. 18

వాన కురియకున్నచో, ఈ విశాల ప్రపంచమున దానము తపస్సు అనునవి రెండును ఉండవు. 19

ఎంతెంత లేనివారికిని నీరు లేనిదే లోకయాత్ర గడవదు. అట్లే, వాన లేనిదే, నీటికి ఎడతెంపు లేని పాఱుదలయు ఉండదు. 20

తృతీయాధికారము - త్యాగిజనుల పేర్మి

తమకు విహితమైన సన్మార్గమందే యుండి సర్వసంగపరిత్యాగము చేసినవారి పేర్మి శ్రేష్ఠము లన్నింటికంటె శ్రేష్ఠము. శ్రేష్ఠముల దెలుపు సకలగ్రంథముల సిద్ధాంత మిదే. 21

సర్వసంగపరిత్యాగము చేసినవారి పేర్మి ఇంతటి దని కొలిచి తెలియగోరుట—ఈ భువిని పుట్టిచచ్చినవారు ఇందఱు అని వారిసంఖ్యను తెలియగోరుట వంటిది. ... 22

సంసారము మోక్షము అను రెండింటి తెఱగును ఎఱిగినవారై (సంసారబంధముల తెక తెంపుచేసికొనుటకై) ఈ జన్మములో సన్న్యాసధర్మము నవలంబించినవారి పేర్మియే లోకములో ఉత్కృష్టమైనది. ... 23

ప్రబలజ్ఞానమనెడి యంకుశముచే పంచేంద్రియము (లనెడిగజము)లను అదుపులో ఉంచుకొనుట పరమపదప్రాప్తికి బీజమగును. 24

పంచేంద్రియములతృష్ణ నణచుకొన్నవాని బలమునకు విశాలస్వర్గలోకాధిపతియగు దేవేంద్రుని* సాక్ష్యమే చాలు. ... 25

దుస్సాధ్యములగు పనులను సాధించువారే పెద్దలు; దుస్సాధ్యములను సాధింపజాలనివారు పిన్నలు. 26

శబ్దస్పర్శరూపరసగంధములనెడి తన్మాత్రలను ఐదింటిని (సాంఖ్యశాస్త్రపరిగణితతత్త్వముల నిరువదైదింటిని) ఎఱిగినవాడు విశ్వము నెఱిగినవాడు. 27

అమోఘవచస్కులగు యతీంద్రుల (నోట వెలువడిన) మంత్రములే భువిలో వారి మహిమను ప్రత్యక్ష మొనర్చును. ... 28

జ్ఞానవైరాగ్యాదికల్యాణగుణరాశి యనెడి పర్వతశిఖరపు టగ్రభాగమున నెలకొన్న మునులకు కోపము క్షణకాలమే యుండును. ఐనను అది అమోఘము. ... 29

తక్కిన సకలప్రాణులమీాద చల్లని దయ వహించియుందురు కావున సన్న్యాసనిష్ఠులు (అన్దణర్) సుందరశీతలస్వభావు లనబడుదురు. 30

(సశేషము)

* గౌతమమహర్షి శాపముచే దేవేంద్రుడు భంగమొందిన కథ ఇట సూచితము.

పరిప్రశ్న

(13-8-72వ తేది శ్రీరామకృష్ణమఠము (మద్రాసు)న జరిగిన అంతర్యోగమునందు పృచ్ఛకుల ప్రశ్నకు శ్రీమత్తపస్యానంద స్వామి వారి సమాధానము.)

ప్రశ్న : నిర్దుష్టమగు ధ్యానమునందు శరీర స్మృతి యుండరాదు, కాని ఇష్టదేవతాస్వరూపముపై ధ్యానము చేయునపుడు మనము శరీర స్మృతియందే చిక్కుకొని పోవు నవకాశము కలదు కదా? శరీరరూపమున కాక మఱి యే ఇతరరూపమున నైనను ఇష్టదేవతను భావింప నగునా?

ఉత్తరము : ధ్యానమునందు సాధింపవలసిన దేమన ధ్యాన లక్ష్యమునందు తాదాత్మ్యము పొందుటచేత మన శరీరమును విస్మరించుట. నిజమగు ఏకాగ్రత యున్నచో ఈ విస్మరణము అప్రయత్నముగనే సంభవించును. ఏ బాహ్య విషయమునందైనను లేక పుస్తకమును చదువు నప్పుడును మనస్సు అందు గాఢముగ లీనమైనపుడు మనలను మనము విస్మరింతుము. మన మనస్సంతయు మనము వ్యగ్రులమై యుండు ఆ లక్ష్యముననే లీనమై పోవును. కనుక వ్యక్తి రూపమున ఇష్టదేవతను ధ్యానించుటకును శరీర స్మృతి నతిక్రమించుటకును ఏమియు విరోధము లేదు. వచ్చు కష్టమంతయు అభ్యాసకుడు దైవ ధ్యానము చేయుటకంటె ఎక్కువగ తనను గూర్చి చింతించుటవలననే.

సగుణబ్రహ్మ మనిన తప్పక మానవ శరీర ముతో నుండవలె నని లేదు. గుణములతో కూడిన పరమాత్మ అని మాత్రమే దాని యర్థము. అతడు సాకారుడు నిరాకారుడు కూడ. గుణములతో కూడిన వ్యక్తిత్వము మానవ విజ్ఞానమునకు తెలిసిన ఉత్తమోత్తమ విభాగము. కనుక మనకు తెలిసినట్లు సర్వోన్నతుడగు పరమాత్మ నూహించునపుడు అతనిని సగుణు డందుము. అంతమాత్రముచేత అత డొక వ్యక్తి యని కాదు. సగుణబ్రహ్మము సచ్చిదానందముయొక్క అభివ్యంజనము. అతనికి మనము తెలియును. మనల నత డాదరించును. ప్రేమించును. ప్రేమింపబడును. 'వ్యక్తి' అనుచో ఆ వ్యక్తి యొకడే కావలయును. మఱి యొకడు కాజాలడు. కాని సగుణబ్రహ్మము ఏ వ్యక్తిత్వముతోనైనను అభివ్యక్తము కాగలదు. భక్తులకు సాక్షాత్కరించిన సగుణ బ్రహ్మముయొక్క అట్టి వ్యక్తి రూపములనే 'మూర్తు' లని 'భగవదవతారము' లని మన మందుము. మనము చూచు ఈ సృష్టి ఒక్కొక్క ప్రత్యేకత కల్గిన అసంఖ్యాకము లగు వ్యక్తరూపములు మాత్రమే. దిగ్భ్రమ గొలుపు వైవిధ్యములకు కారణ మగు అతడు ఏ భక్తుడు ఏ ఇష్టదైవము నర్చించిన ఆ రూపమున ప్రకటితుడు కాగలుగు మూలరూపము నేల కలిగి యుండరాదు? ఈ దివ్యమూర్తులు భక్తియొక్క శైత్యప్రభావమున మంచుగడ్డల వలె ఘనీభవించిన సచ్చిదానంద మహోదధి యందలి భాగము లని శ్రీరామకృష్ణు లనెడు వారు. సాకారమునుగూర్చి కొందఱకు కలుగు మానసిక సంశయములను పర్యాలోచన చేసి యతిక్రమింపగలిగినచో భగవద్రూపము ధ్యానమునకు సహకారి యగును. సాకార మనిన ఇష్టము లేనివారు అతనినిగూర్చి సర్వ వ్యాపక మగు 'సాన్నిధ్యము'గ అతనిని భావింప వచ్చును. వారి హృదయాంతరాళములలో అతనిని సత్ చిత్ ఆనంద స్వరూపునిగ అనుసంధింపవచ్చును.

గ్రంథపరిచయం

శ్రీ సమర్థరామదాస బోధలు

రచయిత: శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య శ్రీ కేశవతీర్థస్వాములవారు. డెమ్మి 1/64 సైజు. (172+24) పుటలు. మూల్యము రూ. 1-25. ప్రాప్తిస్థానము: శ్రీరామతీర్థ సేవాశ్రమము, పిడుగురాళ్ల, గుంటూరుజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్.

శ్రీ సమర్థరామదాసస్వామి జీవితోపదేశములను సంగ్రహరూపమున ఈ గ్రంథము విశదపఱచుచున్నది. ఇందు మొదటిభాగమున శ్రీ స్వాములవారి జీవితగాథయు, రెండవభాగమున శ్రీ స్వాములవారు లోకమును ప్రబోధించుచు జనసామాన్యమునకు తెలియజేసిన సాంసారిక జీవయాత్రా కథనమును మూడవ భాగమున శ్రీవారు లోకమునకు ఉపదేశించిన 'సూక్తు'లలో ముఖ్యములయినవి 108 సంగ్రహముగ వివరింపబడియున్నవి. ఇందలి రెండవ భాగమున వివరింపబడిన 'జీవయాత్ర' సమస్త మానవులకును పఠనీయము. ఆజన్మాంతము మానవుడు లోకమున గడపు జీవితవిధాన మిందు విపులముగ వివరింపబడియున్నది. సాధకులు, ముముక్షువులు జనసామాన్యము — అందఱకును ఈ గ్రంథము అవశ్యపఠనీయము, అనుసరణీయము.

శ్రీ విష్ణు సహస్రనామ స్తోత్ర భాష్యము

అనువాదకులు: బాలవ్యాస శ్రీ వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి. క్రౌను సైజు (408+26) పుటలు. మూల్యము: రూ. 8-00. ప్రాప్తిస్థానము: సాధన గ్రంథమండలి, తెనాలి.

సాధన గ్రంథమండలి వారు ప్రచురించు శంకరగ్రంథరత్నావళియందు సప్తమరత్న మీ పుస్తకము. శ్రుత్యుపనిషదాది గ్రంథాంతర్గతములైన ధర్మములు దుర్గ్రాహ్యములగుటచేత సర్వజనోపకారియు సులభగ్రాహ్యమును అగు ధర్మము నెఱుఁగఁగోరి ధర్మరాజు భీష్మాచార్యుని "కో ధర్మః సర్వధర్మాణాం భవతః పరమో మతః" అని యడుగఁగా ఆయన "ఏష మే సర్వధర్మాణాం ధర్మోఽధికతమో మతః" అని విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రము నుపదేశించెను.

అట్టి సర్వధర్మసారమును వివరించుచు శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు శ్రీ పరాశరభట్టరులు వ్యాఖ్యానములను వ్రాసిరి. శ్రీ శంకరుల భాష్యము ననుసరించు ఇతర ఆంధ్రానువాదమాత్రము లున్నను అవి మూలమును పూర్తిగ ననుసరింపనట్లును అసంపూర్ణముగ నున్నట్లును తోచును. శాస్త్రిగారి యనువాదము ఈ లోపమును తీర్చుచున్నది. శైలియు సులభము. సుగ్రాహ్యము.

ఈ గ్రంథము శ్రీ శంకరభాష్యమును అనువాదమును కూడ కలిగియుండుటచేత శ్రీశంకరవచనముల నెఱుఁగఁగోరు జిజ్ఞాసువులకును అర్థమును మాత్రము తెలియఁగోరు ముముక్షువులకును కూడ ప్రయోజనకారి యగుచున్నది.

గ్రంథాంతమునగల అకారాది నామానుక్రమణిక గ్రంథోపయోగము నధికతరము చేయుచున్నది.

— శంకరశాస్త్రి

షికాగో నగరోపన్యాసములు

అమెరికాయందలి షికాగో నగరమున జరిగిన విశ్వమత మహాసభయందు శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు హిందూమత ప్రతినిధియై యొసగిన ఉపన్యాసముల సంపుటీకరణము!

సనాతన ధర్మోన్నతిని ప్రపంచమంతటికిని చాటిన వీ యుపన్యాసములే. మతమును గూర్చిన శ్రీ వివేకానంద సందేశామృతము సమస్తము ఇందు నిక్షిప్తమైయున్నది. హిందూ మతౌన్నత్యమును తెలియగోరు ప్రతి భారతీయుడును తప్పక చదువవలసిన గ్రంథమిది.

ప్రజ్వలమగు పంచమ ముద్రణము. వెల: రూ. 1-00

శ్రీ రామకృష్ణ సూక్తిసుధ

అనువాదకులు: ఆచార్య శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలముగారు

'సహజోద్గారమయిన వచనామృతము ఇట్టి గ్రంథరూపముదాల్చుట కిదే మొదలు' (ఆల్డసు హక్సిలీ) అను పొగడ్తగన్న శ్రీమన్నిఖిలానందస్వాముల సంక్షిప్తాంగ్ల మూలమునకు ఇది తేటతెలుగున అనువాదము.

'గురుదేవుని స్వతస్సిద్ధజ్ఞానము, చిదానందోద్రేక ప్రభవసహజసరళవాగ్ధాటి, శిశూచితామాయికత, అనిర్వచనీయప్రజ్ఞ, ఋజూపమానములు, సరసకథలు, గేయములు, పద్యములు చక్కగా అనూదితములు. (హిందు: తేది 27-7-'58)

'అద్యతనగద్యరచయితలెల్ల మేలుబంతిగా అనుసరింపదగిన గ్రంథరాజము.'

(సన్డే స్టాన్డర్డు: తేది 16-2-'58)

'అనువాదమైనా స్వతంత్రగ్రంథం అనిపించు ధాటి గలది.' (భారతి: 7-6-'61)

'చవులూరించు చక్కని రచన.' 14-2-'58 (డాక్టరు సర్ ఎస్. రాధాకృష్ణగారు)

590+158 పుటలు వెల: రూ. 7-50

ఇట్లు వ్రాయుడు: మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-600004

శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-600004

1975-వ సంవత్సరము, అక్టోబరు మాసమున జరుగనున్న

ఉత్సవ కార్యక్రమము

శ్రీశ్రీ దుర్గాపూజ :

10-10-75 శుక్రవారము : శ్రీదుర్గాషష్ఠి.

,, ,, శ్రీలలితాసహస్రనామార్చన అపరాహ్ణము 5-00 గంటలకు.

12-10-75 ఆదివారము : శ్రీదుర్గాష్టమి. విశేషపూజ.

,, ,, సంధిపూజ అపరాహ్ణము 6-50 నుండి 7-38 వఱకు.

14-10-75 మంగళవారము: విజయదశమి (సాయంకాలిక ఆరాత్రికము పిదప శాంతిజలప్రోక్షణము.)

శ్రీశ్రీ లక్ష్మీపూజ :

19-10-75 ఆదివారము : సాయంకాలిక ఆరాత్రికము పిదప.

ఆదివారములందు సత్సంగ సమావేశములు :

అపరాహ్ణము 4-00—4-20 వఱకు లలితా సహస్రనామ పారాయణము (5-10-75, 19-10-75)

,, ,, ,, శ్రీవిష్ణు సహస్రనామ పారాయణము (12-10-75, 26-10-75)

4-20—4-30 ,, ధ్యానము.

4-30—5-30 ,, తమిళమున ఉపన్యాసములు :—

"జగన్మాత" : శ్రీ అణ్ణాగారు (5-10-75)

శ్రీదక్షిణామూర్తి స్తోత్రము : శ్రీ టి. ఎమ్. పి. మహాదేవన్‌గారు (12-10-75)

శ్రీవిష్ణు సహస్రనామము : శ్రీ వి. కల్యాణసుందరశాస్త్రిగళ్ (19-10-75)

శ్రీమద్రామాయణము : డాక్టర్ ఎన్. వీథీనాథన్‌గారు (26-10-75)

5-35—6-30 ,, ఆంగ్లమున ఉపన్యాసములు :—

శ్రీమద్భగవద్గీత : శ్రీమత్తపస్యానందస్వాములవారు.

6-30—8.00 ,, ఆరాత్రికము భజన.

ప్రత్యేకోపన్యాసములు

4-10-75 శనివారము : 5-45 శ్రీమద్రామాయణ పఠనము : శ్రీ పి. రామకృష్ణన్‌గారు, ఐ.సి.ఎస్. (రిటైర్డు)

18, 25-10-75 ,, 5-30 శ్రీమద్రామాయణము : డాక్టర్ ఎన్. వీథీనాథన్‌గారు.

ఇతర వారములందు ఉపన్యాసములు : అపరాహ్ణము 5-45 గంటలకు

సోమవారములు : శ్రీవిష్ణుసహస్రనామము (ఆంగ్లము) శ్రీమత్ వీతమోహానందస్వాములవారు.

మంగళవారములు : అధ్యాత్మరామాయణము (ఆంగ్లము) శ్రీమత్ గభీరానందస్వాములవారు.

బుధవారములు : శ్రీమద్భాగవతము (ఆంగ్లము) శ్రీమత్ గోలోకానందస్వాములవారు.

గురువారములు : అముదమొళి (తమిళము) శ్రీమత్ శ్రీరంగానందస్వాములవారు.

శుక్రవారములు : ఆత్మబోధ (తమిళము) శ్రీ ఆర్. రామకృష్ణన్‌గారు.

ఏకాదశత్రయమునందు సాయంకాలిక ఆరాత్రికానంతరము శ్రీరామనామ భజన (1-10-75, 15-10-75, 31-10-75)

5-10-75 ఆదివారము శ్రీ అఖండానందస్వామి జయంతి.

శుక్రవారములందు సాయంకాలము 6-30 గంటలకు తిరువల్లిక్కేణియందలి దక్షిణమాడవీధియందు 18-వ నంబరుగల శ్రీరామకృష్ణ మందిరమున శ్రీమత్ గోలోకానందస్వాములవారి భగవద్గీతోపన్యాసములు.

ఈ ఉత్సవము లన్నింటియందును భక్తులెల్లరును పాల్గొని భగవంతుని యనుగ్రహభాగ్యమును బడయగోరుచున్నాము.

అధ్యక్షులు,

శ్రీరామకృష్ణమఠము, మద్రాసు-600004.

సంపాదకులు: శ్రీ చిద్ఘనానందస్వామి.
శ్రీ ఎమ్. బాలసుందరంగారిచే ఫ్రీడమ్ ప్రెస్, (మద్రాసు-600021) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ చిద్ఘనానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మద్రాసు-600004) నుండి ప్రచురింపబడినది.